

Cerkveni

GLASILO SLOVEN
SKIH CERKVENIH
GLASBENIKOV



Glasbenik

ŠT. 11, 12

NOVEMBER ♦ 1937 ♦ DECEMBER

LETO 60

VABILO NA PROSLAVO

ANTON FOERSTERJEVE STOLETNICE IN
60 LETNICE CECILIJINEGA DRUŠTVA
V LJUBLJANI.

Pri A. Foersterjevi proslavi bodo sodelovali: Glasbena Matica, Cecilijino društvo, Pevska zveza in Narodno gledališče.

Cecilijino društvo priredi

CERKVENI KONCERT V STOLNICI
v nedeljo 7. novembra ob pol šestih zvečer.

SPORED:

1. St. Premrl: *Preludij in fuga v Es*. Igra skladatelj.
2. A. Foerster: *Iz slovenske maše v čast sv. Ceciliji*: a) *Slava*; b) *Sv. Cecilija*; c) *Svet*. Pojo pevski zbori sv. Nikolaja, sv. Cirila in Metoda in sv. Jožefa. Vodi g. prof. M. Tomec.
3. A. Foerster: a) *Zaupno, glej, prihajamo*; b) *Slava nebes Kraljici*; c) *Prisrčno nam bodi pozdravljena*. Poje zbor sv. Jožefa, vodi g. Anton Lavrič.
4. A. Foerster: a) *Očitanja*; b) *Regina coeli*; c) *Sv. Ciril in Metod*. Poje zbor sv. Cirila in Metoda, vodi g. L. Puš.
5. M. Tomec: *Uvod in fuga na temo Ite missa est*. Igra skladatelj.
6. A. Foerster: a) *Ofertorij »Justorum animae«*; b) *Gradual »Omnes de Saba«*; c) *Credo iz maše »Quilisma«*. Poje zbor sv. Nikolaja, vodi gosp. stolni dekan dr. Fr. Kimovec.
7. Ign. Hladnik: *Meditacija*. Igra g. Stanko Premrl.
8. A. Foerster: a) *Ave Maria (sedemglasno)*; b) *V Zakramentu št. 5*; c) *Tebe Boga hvalimo (po Haydnovem napevu)*. — Pojo združeni zbori. Vodi g. prof. M. Tomec.

Skladbe pod 3) spremlja gospa Ana Lavrič, ostale z orglami g. St. Premrl.

V ponedeljek 8. novembra

bo ob desetih v stolnici slovesna maša, pri kateri se bo izvajala Foersterjeva Missa »Quilisma« za mešani zbor, orgle in orkester. Tudi gradual in ofertorij Foersterjev. Po maši v škofijskem dvorcu slavnostni občni zbor Cecilijinega društva. Zvečer ob 8 v Unionu koncert Pevske zveze. Okrog 400 pevcev in pevk bo izvajalo Foersterjeve zборе. Vodi! bo g. prof. M. Bajuk.

V nedeljo 14. novembra

bo ob 1½ 12 dopoldne odkritje Foersterjevega spomenika pred poslopjem Glasbene Matice v Vegovi ulici. Govor in petje.

V ponedeljek 15. novembra

koncert Foersterjevih skladb, ki ga bodo izvajali: pevski zbor Glasbene Matice, Slovenski vokalni kvintet, pianist prof. M. Lipovšek in orkester. Glavna točka tega koncerta bo Foersterjeva kantata »Turki na Slevici«.

Ves teden od 7. do 14. novembra bo v mali Filharmonični dvorani

Foersterjeva razstava, ki jo pripravlja g. France Marolt.

Otvoritev razstave bo v nedeljo ob 11: Koncert, govor, vodstvo po razstavi.

V torek 30. novembra

bo v operi prva izvedba Foersterjeve opere »Gorenjski slavček« v predelavi opernega ravnatelja g. M. Poliča in z novim Vidmarjevim besedilom.

Fran Ferjančič:

Nekaj spominov iz prve dobe Cecilijinega društva.

(Konec.)

Letos, dne 14. junija, je minulo ravno šestdeset let, odkar se je leta 1877. vršil v Ljubljani prvi občni zbor našega nanovo ustanovljenega Cecilijinega društva. Kot zadnja točka dnevnega reda je bila volitev društvenega odbora. Volili so po listkih.

Izvoljeni so bili v odbor ti-le gospodje: za predsednika dr. Anton Jarc, infuliran prošt; za podpredsednika in tajnika Janez Gnjezda, prefekt v Alojzijevišču; za glasbenega vodja Anton Foerster, pevovodja v stolnici; za blagajnika Žiga Bohinec, knezoškofijski kaplan; za odbornike (pet po številu) p. Angelik Hribar, pevovodja frančiškanske cerkve v Ljubljani, Josip Maier, mestni učitelj; p. Hugolin Sattner, pevovodja frančiškanske cerkve v Novem mestu; Josip Smrekar, profesor bogoslovja; Srečko Stegnar, učitelj na ljubljanskem gradu. Od vseh teh devet odličnih odbornikov živi danes samo še eden, namreč gospod Maier. Prav je, da se ob letošnjem jubileju hvaležno spominjamo tudi teh prvih in glavnih stebrov našega društva. Nameraval sem letos opisati življenje tudi teh vrlih mož.

Sicer bi bilo odveč, ako bi hotel opisati življenje vseh, saj nekateri, n. pr. Foerster in Sattner, so bili v našem glasilu že temeljito obdelani. Tudi odbornika Stegnarja je v Cerkvenem Glasbeniku (1932) prav dobro orisal njegov sin Vinko. Žal, da sta danes obadva, oče in sin-biograf že v grobu. Ker je ta številka zadnja v tem letu, se bom moral v njej omejiti le na predsednika dr. Jarca in na še živega odbornika Maierja. Druge hočem posamezno in nekoliko obširneje obdelati v prihodnjem letniku, ako in v kolikor mi bodo dopuščale bolne oči. Ker sem z onimi odborniki, ki pridejo drugo leto na vrsto, živel v ožjem stiku, mi bo mogoče vplesti v spis marsikaj zanimivega.

Prvi predsednik našega društva je bil **dr. Anton Jarc**. Rojen je bil 15. avgusta 1813 v Ajdovcu na Dolenjskem. V mašnika je bil posvečen leta 1838. Leta 1842 je na Dunaju postal doktor bogoslovja. Po kratkem kaplanovanju na Vrhniki se je posvetil profesorskemu stanu. Leta 1843. je prišel kot profesor verouka in vzgojeslovja na licej v Ljubljano. Na to je bil nekaj let učitelj na preustrojeni višji gimnaziji in začasni vodja. Začetkom petdesetih let pa so ga pozvali na Hrvatsko kot nadzornika za srednje šole. Pozneje je bil zopet poklican na Kranjsko, kjer je bil deželni šolski nadzornik do Pirkerjevih časov. V sedemdesetih letih pa je bil upokojen in od tedaj je vse svoje življenje posvetil dobrodelnim zavodom in društvom. Dolgo vrsto let je bil načelnik Vincencijeve družbe, »Katoliške družbe«, »Učiteljskega podpornega društva za vdove«, odbornik »Slovenske Matice« in več drugih občekoristnih društev. Nas zanima zlasti to, da je bil blizu dvajset let predsednik našega Cecilijinega društva, dokler se ni l. 1896 zaradi bolehnosti odpovedal tej časti.

Glede njegove glasbene izobrazbe sem se obrnil na njegovega rojaka g. dr. Frančiška Grivca s prošnjo, naj o tem kaj natančnejšega pozve pri njegovih sorodnikih. In dr. Grivec mi je sporočil, da je pokojni dr. Jarc bil dober pevec, da pa sicer glasbeno ni bil globlje izobražen, tudi ni imel nobenega glasbenega instrumenta. To pa lahko rečemo, da je blagopokojni predsednik imel prave nazore o cecilijanski ideji in se je vedno potegoval za izboljšanje cerkvene glasbe po volji sv. Cerkve.

Kot prošt je imel dr. Jarc pravico do mitre in pastoralne palice. Zato je na željo tedanjega šentjakobskega župnika Janeza Rozmana mnogo let on vodil slovesne procesije na velikonočno soboto in na praznik sv. Reš. Telesa. Župnik Rozman, ki je bil tudi več let odbornik Cecilijinega društva, je pri takih procesijah opravljal službo reditelja ter skrbel za red pri procesiji. Tekal je sem in tja, včasih je kakega nerodneža malo pokaral, včasih kak mlaj, ki se je nagnil, zopet postavil, in tako je skušal biti vsem vse. Pozneje, ko je prošt Jarc opešal in zlasti po njegovi smrti, je Rozman sam vodil procesije. Bil je imenovan za prelata s pravico do mitre, če tudi ne do pastoralne palice. In tako se je pri sv. Jakobu ohranila zunanja slovesnost tudi še nadalje do Rozmanove smrti. Mi bogoslovci smo pri onih procesijah sodelovali deloma kot pevci, deloma kot asistenti. In takrat smo prišli v nekoliko bližji stik z dr. Jarcem.

Skoro dvajset let voditi Cecilijino društvo in ob tolikem nasprotovanju, res ni malenkost. Svojo vlogo za društvo je pokazal dr. Jarc zlasti takrat, ko je bila orglarska šola vržena iz Alojzijevišča na cesto. V oktobru 1882 je predsedništvu Cecilijinega društva došlo naročilo, naj si poišče novega prostora za orglarsko šolo, ker dotedanjega bo rabilo Alojzijevišče samo. Predsednik dr. Jarc je stanoval takrat v Ahačičevi hiši na Starem trgu št. 13. Velikodušno je sprejel orglarsko šolo v svoje stanovanje in ji odstopil dve primerni sobi. In to je bila zanj velika žrtev. Več let dan za dnevom poslušati vaje orglarskih učencev na treh instrumentih je za marsikoga neznosno. Dr. Jarc pa je vse to potrpežljivo prenašal in je s tem storil orglarski šoli veliko uslugo.

Ob letošnjem jubileju se hočemo hvaležno spominjati tudi njega, ki je kot prvi predsednik bil nekak temeljni kamen našemu Cecilijinemu društvu.

Toda preidimo h gospodu Maierju, edino še živečemu odborniku iz one prve dobe.

Josip Maier, šolski vodja v pokoju, je sedaj že v 86. letu svojega življenja. Rojen je bil 18. marca 1852 v Radovljici kot sin sodnika. V Ljubljani je obiskoval normalno in nižjo realno, ki jo je l. 1867 dovršil z odliko. Na to je vstopil v ljubljansko učiteljsko šolo, ker je že od otroških let hrepenel po učiteljskem stanu. Tu je bil odlikovan na ta način, da je dobil spričevalo za učitelja na trivialnih (ljudskih) šolah, vsled katerega je bil oproščen praktične skušnje. Kot učitelj je služboval dve leti (1869—71) v Stični, kjer je takrat župnikoval **Janez Hinek**, nadarjen glasbenik in spreten skladatelj. Rojen je bil v Metliki 20. decembra 1796. Kakšne narodnosti je bil, mi ni znano. V konverzaciji je govoril najrajši v nemškem jeziku. Kje se je učil glasbe, mi tudi ni znano. Zložil je pa več cerkvenih pesmi, kakor tudi salonsko polko in koračnico za klavir. Vse te skladbe so ostale v rokopisu. V tisku pa je izšla v samozaložbi njegova najpomembnejša skladba za klavir: »Variationen über die österreichische Volkshymne« v enem zvezku velikega formata. Ta skladba je precej težka in dokazuje, da je bil Hinek virtuoz na klavirju. Skladba je bila sprejeta v dvorni arhiv na Dunaju. Hinek je bil velik ljubitelj glasbe. Imel je Bösendorferjev klavir, potem harmonij, stensko uro z muziko in na mizici precej velik »Spielwerk«, ki je izvajal razne komade. Kamor je torej prijel, povsod se je glasila muzika.

Njegovi nečaki so bili: pokojni Ludovik Hudovernik, bivši stolni kapelnik v Mariboru, slovenski skladatelj in izvrsten dirigent; Aleksander Hudovernik, notar v Ljubljani, kjer je sedaj tudi predsednik notarske zbornice, ter Ivan Hudovernik, notar v Kranjski gori. Kot študentje so ti trije o počitnicah kaj radi prihajali k svojemu stricu v Stično.

Župnik Hinek je bil dober in za božjo čast vnet duhovnik, bil je blag mož, ljudomil in konciljanten, zato pa tudi priljubljen pri ljudstvu in pri uradništvu. Takrat namreč sta bili v Stični še sodnija in davkarija, ki sta bili pozneje premeščeni v Višnjo goro. Učitelju Maierju je bil župnik zelo naklonjen. Vsako nedeljo in vsak praznik, pa tudi še ob kakih drugih prilikah ga je povabil k sebi na obed. In tudi pozneje, ko je Maier že davno zapustil Stično, ga župnik ni pozabil povabiti na svojo zlato in biserno mašo. In temu povabilu se je Maier radovoljno odzval. Župnik Hinek je umrl 10. oktobra 1886 v 90. letu svojega življenja v Stični, kjer je tudi pokopan. Vsekako je bil to izreden mož, ki zasluži, da smo se ga nekoliko obširneje spomnili v tem spisu.

Iz Stične je Maier prišel kot učitelj v Ljubljano na I. mestno ljudsko šolo in je tu poučeval od 1871 do 1901. Od 1895 do 1901 je bil začasni voditelj na tej šoli. Nadomestoval je voditelja Andreja Zumra, ki je bil imenovan za začasnega šolskega nadzornika. Od 1901 do 1903 pa je bil nadučitelj in stalni šolski voditelj na novoustanovljeni III. mestni ljudski šoli na Vrtači. Po 34 letnem službovanju je radi bolehnosti stopil v zasluženi pokoj. Živi še vedno v Ljubljani skupno s svojim bratom Adolfom, ki je bil rojen 1854 in je bil nazadnje poštni kontrolor v Gradcu. V pokoj je stopil l. 1904.

Gospod Maier je zelo zaslužen glasbenik. Glasbe se je učil že kot desetleten deček pri Nedvedu, namreč klavir in petje. Na učiteljsko, kjer je trajala učna doba takrat dve leti, se je učil petja in orgel. Nedved ga je rad imel in cenil; zato mu je poveril razna glasbena opravila. Že v letih 1865—67 je na Nedvedovo prošnjo Maier kot učenec nižje realke orglal in vodil petje pri nedeljskih mašah v cerkvi sv. Florjana. V letih 1868—69 je kot učiteljskišnik pri šolskih mašah ob delavnikih v stolnici orglal na stranskem koru. Eno

leto prej je na istih orglah igral učiteljskičnik Anton Stöckl, ki je že takrat veljal za nekakega virtuoza na orglah. Pozneje je dobil službo učitelja na glasbenem zavodu v Zagrebu in je obenem vodil godbo požarne straže istotam. Njegov oče je bil učitelj na normalki v Ljubljani in je bil tudi muzikaličen; bil je prvi glasbeni učitelj svojemu sinu.

Svojo naklonjenost do Maierja je pokazal Nedved tudi na ta način, da mu je preskrboval instrukcije v klavirju in petju in da je neko leto mesto odsotnega Nedveda Maier izpraševal ustople kandidate pri sprejemu na učiteljskiše. Pozneje kot učitelj in šolski vodja se je Maier udeleževal na glasbenem polju prav mnogostransko. Pri Glasbeni Matici je bil prva leta njenega obstoja odbornik pod predsednikom Valento. Sodeloval je pri ustanovitvi Glasbene Matice in pevskega zbora ter pri izdelavi pravil. Po odhodu prvega pevovodja Glasbene Matice dr. Grossa v Idrijo je Maier prevzel vodstvo Matičinega zbora do Hubadovega prihoda. Eno leto je bil tudi učitelj za klavir na novo-ustanovljeni šoli Glasbene Matice, ki je bila takrat nastanjena v Permetovi hiši v Špitalski (sedaj Stritarjevi) ulici. Naprosili so ga tudi za naslednje leto, ali ker je bil preobložen z drugim delom, prošnji ni mogel ugoditi.

Neko leto je imel Maier čast biti v velikih počitnicah učitelj za klavir 14 letni princezi Windischgrätz v sedanjem gradu »Suvobor«. Knez Windischgrätz je pozimi bival na Dunaju, v poletnem času pa na Bledu ali v Haasbergu.

Eno celo leto je Maier vodil cerkveno petje in orglal na Vrhniki, dasi je bil učitelj v Ljubljani. Vsako soboto in dan pred prazniki ga je po šolskem pouku čakal voz, da ga popelje na Vrhniko, v nedeljo po »nauku« pa se je zopet z vozom vrnil v Ljubljano. Bil je v vsej oskrbi pri dekanu Šlibarju.

Kot pevec je mnogo sodeloval na stolnem koru pod Foersterjem, včasih tudi pri sv. Jakobu. Kadar je bila pri sv. Jakobu maša z orkestrom, je navadno on orglal.

Sodeloval je včasih tudi pri nemškem Filharmoničnem društvu, kar so mu mnogi zamerili. Toda sodeloval je le iz spoštovanja do svojega glasbenega učitelja Nedveda, da je ustrezal njegovi želji. Pri Čitalnici je sodeloval kot pianist pri takratnih »Besedah« (društvenih glasbenih prireditvah).

Nekoč je v Čitalnici igral čveteroročne Dvořakove »Slovanske ples« z gospodično učiteljico Kobilčevo, poznejšo soprogo prof. dr. Pintarja. Bila je izborna pianistinja. Enkrat pa je z neko drugo gospodično tudi v Čitalnici igral čveteroročno Brahmsove »Ogrske ples«.

Pri trgovcu Alfredu Ledeniku, ki je imel več instrumentov, so se zlasti radi zbirali razni glasbeni umetniki. Vsak teden so igrali v ensamblu. Enkrat so nastopili tudi pri »Besedi« v ljubljanski Čitalnici. Alfred Ledenik je igral na amerikanskem harmoniju; Josip Maier na klavirju; Viktor Parma, vladni svetnik in znani skladatelj, je igral violončelo; Anton Klein, vladni nadkomisar v pok., violo ali 2. violino; Müller, bivši urednik »Laibacher Zeitung« in prvi goslar v gledališču, je igral prvo violino.

Josip Maier je nekoliko tudi skladal. Uglasbil je »Psalm« za redovno preoblečenje svoje sorodnice. Za klavir je zložil »Spomini na Kranjsko goro« in skladbo »Nji«; dalje okrog 10 slov. narodnih pesmi v klavirski prireditvi.

Izmed njegovih učencev v ljudski šoli je zlasti pomenljiv slavn slovenski operni pevec Pogačnik-Naval. Izmed Maierjevih sošolcev pa sta bila med drugimi Peter Gross in Gotard Rott.

Iz vsega tega vidimo, kako je gospod Maier v svojem plodonosnem življenju razvijal zares veliko delavnost zlasti na glasbenem polju, in kako vreden je bil, da so ga že pred 60 leti izvolili v prvi odbor Cecilijinega društva. Ker je on edini še živi član izmed tistega odbora, mu želimo iz srca, da ga ljubi Bog v ponos našemu Cecilijinemu društvu ohrani do skrajne meje človeškega življenja.

O naši cerkveni glasbi.

Podpisani sem v »Slovincu« dne 21. febr. t. l. napisal članek o cerkveni glasbi in v njem ugotovil nekatere hibe naše cerkvene glasbe, kakršna se nam kaže danes. Deloma pod vplivom tega članka, deloma pa tudi na podlagi ocen, napisanih drugod in od druge strani, ki so se tudi bolj ali manj nepovoljno izražale o sedanjem stanju naše cerkvene glasbe, je razpisal Cerkevni Glasbenik anketo, v kateri je pozval cerkvene in druge glasbenike, naj povedo o stvari svoje mnenje. Nekateri so se odzvali in razmotrivali o tem vprašanju s teoretičnega, pa tudi bolj s praktičnega stališča. Tudi odbor Cecilijinega društva je na seji o tem razpravljal. Vendar dvomim, da bi bil preprost bravec Cerkv. Glasbenika, ki mu v prvi vrsti pridejo ti članki pred oči, kaj bolj na jasnem o tem vprašanju kot je bil prej. Ne bo odveč, če v nekaj kratkih potezah povzamem glavne misli očitkov, izrečenih proti naši cerkveni glasbi, pa tudi pojasnim kako nejasnost v odgovorih proti tem očitkom.

Predvsem je treba ugotoviti, da niso bila mnenja, ki so kakorkoli negativno sodila našo cerkveno glasbo, mišljena slabo; še manj so bila naperjena osebno proti komurkoli, čeprav so morala ugotavljati, da se je ena ali druga smer pri nas preživela. Vsi, ki imajo kot skladatelji ali izvajalci ali tudi samo kot resni opazovalci kaj stika s cerkveno glasbo, jo vzamejo toliko resno, da ne bo nihče od njih lahkomiiselno vrgel v svet nepremišljeno trditev, s katero bi morda hotel obrniti pozornost od stvari na svojo osebo ali na svoje malenkostno delo. Vsak, ki je o tem kaj razpravljal, je imel za svoje trditve gotove razloge, ki so se njemu zdeli toliko tehtni, da je nanje lahko oprl svoja izvajanja in svoje trditve.

Očitke proti sedanjemu stanju naše cerkvene glasbe bi lahko razdelil v dve vrsti: prva struja pravi, da je sedanja cerkvena glasba v svojem izrazu nesodobna. Obrača se v prvi vrsti proti tehničnim sredstvom, katera trenutno uporabljajo še skoraj vsi cerkveni skladatelji. Ta sredstva imenuje zastarela, zato zameta mogoče tudi kako sicer zelo dobro in porabno skladbo. Svoje trditve podkrepljuje ta struja zlasti z naslednjimi dejstvi: v vsej glasbeni zgodovini vidimo, da sta hodili cerkvena in svetna glasba vzporedno. V začetku, nekako v 16. stoletju in še pozneje, je bila cerkvena glasba vodilna in je vplivala na svojo šibkejšo sestro, na svetno glasbo. Obe sta porabljali ista tehnična sredstva, po izrazu sta bili enaki. V prvih začetkih niti ni bilo mogoče ločiti obeh razen po tekstu. Celo instrumentalna glasba (orkester v prvem stadiju, orgle itd.) se v svojem izrazu ni čisto nič ločila od vokalne. Če odpremo na pr. kako zbirko orgelskih skladb iz l. 1500 in še nekaj desetletij nazaj, lahko ugotovimo, da je to navaden zborovski slog tistega časa. Glasovi imajo (najbrž tudi vsled takrat nepopolnega instrumenta) točno isti obseg kot v zboru. Pa tudi drugi znaki kažejo na zborovski izvor, zato bi te skladbe s podloženim tekstom v zboru tudi vse drugače zvenele kot na orglah. V teku

stoletij se je pa svetna glasba, zlasti instrumentalna bohotno razvila, prevzela je vodstvo in tudi cerkveni glasbi diktirala sredstva in izraz. Sicer je cerkvena glasba vedno skušala ohraniti neki svojski izraz, da je lahko nosila naslov »cerkvena«. Duh cerkvene glasbe je bil skoraj v vseh dobah nekam različen od svetne; lahko bi rekli: bolj umirjen, resen, slovesen, skratka: cerkven. Tehnična sredstva pri komponiranju so pa bila v glavnem ista. Napredek v svetni glasbi se je poznal tudi v cerkveni. Nova struja v svetni glasbi je skoraj brezizjemno našla odmev tudi v cerkveni. To vse do najnovejšega časa. Če bi hotel ta datum natančneje določiti, bi rekel: nekako do l. 1920. Po vojski so se, kot vsi vemo, vse življenjske razmere zelo spremenile; življenje je vse bolj trdo, za kruh se je treba vse drugače boriti, svet je nemiren, na vseh koncih in krajih vre; razdalje nam ne pomenijo nič, vsak trenutek je treba izrabiti, nihče »nima časa«; za počasneže, sanjače, fantaste, cmerave ljudi, za ljudi brez trdih komolcev današnji čas ni. Če postavimo neizpodbitno dokazano trditev, da je v zgodovini vsaka doba s svojimi posebnostmi vplivala tudi na umetnost in ji vtisnila poseben pečat, potem nastane vprašanje, ali ima tudi današnji »strašni čas« kak odmev v umetnosti ali ga nima. Za svetno glasbo bi bil odgovor precej pritrdilen. Vsaj v toliko, da svetni skladatelji vseh narodov že ves povojni čas iščejo novega izraza, ki bi bil bolj »sodoben«; imamo že lepo vrsto svetnih skladb, tudi pri nas, najsi bo vokalnih ali instrumentalnih, ki so v svojem izrazu res popolnoma nove in v ostrem nasprotju s pojmovanjem, ki ga je imela o glasbi polpretekla doba. Ne bom tukaj natančneje razmotrival, v čem ta izraz obstoja. Tudi ne o tem, ali je ta izraz končnoveljaven, ali je to še vedno samo prehodna doba. Še manj o tem, ali se kdo s sedanjo glasbo strinja, ali se mu zdi »lepa« ali ne. Tudi tega problema ne bom načenjal, zakaj dobimo še pri vseh narodih in tudi pri nas skladatelje, ki so v uporabi novih izraznih sredstev dokaj zmerni, pa vendar je duh njihovih skladb sodoben. Še manj govorim o izrodkih, ki jih posebno danes nikjer ne manjka. Tukaj ugotavljam samo dejstvo, da je v svetu močno gibanje, ki skuša spremenjenemu načinu današnjega življenja dati izraza tudi v umetnosti. Na drugi strani pa je treba ugotoviti dejstvo, da v cerkveni glasbi zadnjih desetletij ni opaziti takega posebnega preobrata, ki bi ga po zgoraj omenjenih dejstvih nujno pričakovali. Sicer prinese ta ali oni skladatelj kaj novega, kar je pač oseben izraz, ki ga loči od drugih skladateljev; o kaki novi smeri pa ni še ne duha ne sluha. Kje je vzrok temu? Ali skladatelji ne čutijo z duhom časa? Ali niso zmožni novega izraza? Ali se jim zdi ta v sedanji obliki neprimeren za cerkev? Ali računajo s tem, da z gotovostjo ne bi prodrli in da mrtve muzike ni vredno pisati? Naj bo kakorkoli. Ugotoviti je treba zopet le dejstvo, da se zdi zato svetnim glasbenikom, ki so se v novi glasbeni izraz čisto vživeli, cerkvena glasba po vsem tem res nesodobna, zastarela, nazadnjaška, neživljenjska, manirirana, šablonska, v izhojenih kolesnicah se gibajoča itd., kot se izraža kritika. Če bi hoteli verjeti, da je sedanja glasba (svetna) veliko bolj podu-

hovljena v primeri z »materialistično, naturalistično, čutno« glasbo prejšnjih desetletij, potem bi lahko prišli do zaključka, da je tudi sedanja cerkvena glasba, ki še rabi prejšnje izražanje, materialistična, naturalistična, počutna, da se noče »poduhoviti«. Ker pa Cerkev sama stremlji za čim bolj duhovno glasbo, bi lahko rekli, da sedanja cerkvena glasba ne odgovarja točno željam sv. Cerkve, ozir. bi jim lahko z uporabo novega izraza bolje odgovarjala; zato ji lahko rečemo, da je v nekem smislu »necerkvena« ali vsaj manj cerkvena kot bi lahko bila. Tako smo po daljšem ovinku prišli do tega, da bomo lažje razumevali eno vrsto kritikov, ki s sedanjim stanjem naše cerkvene glasbe niso zadovoljni. Če jim ne bomo mogli v vsem pritrditi, jih vsaj ne bomo po krivem obsojali in jim ne podtikali kakih slabih namenov.

Gornja izvajanja bi se dala razširiti, še bolj osvetliti in podkrepiti. Marsikak problem, ki je samo načet, bi mogli še posebej obdelati. Dalo bi se morda tudi kaj ugovarjati.¹ Vendar pa po možnosti pomagajo k boljšemu razumevanju neugodnih sodb o naši cerkveni glasbi, ki jih pri naša ena struja. Na drugi strani so pa vzbudile pozornost izjave, ki sem jih dal podpisani v omenjenem članku v »Slovcu«. V članku ni govora o tem, ali je bolj odobravanja vredna sedanja smer v cerkveni glasbi, ali bi se kazalo, kar se tiče skladateljske tehnike in sodobnejšega izraza, tudi v cerkveni glasbi nujno preorientirati v smislu novejše svetne glasbe, pa kljub temu ohraniti cerkven izraz. Članek tudi ne govori o cerkvenosti ali necerkvenosti sedaj izhajajočih skladb. Članek samo ugotavlja, da je »velika večina sedanjih izdaj manjvredna. Slabe so po zamisli in šibke po izpeljavi. Kažejo le preveč pečat površnosti in neznanja. Slabemu ljudskemu okusu skušajo ustrezati, ne ga vzgajati. V svojih izraznih sredstvih so res preproste, lahko bi rekel: borne, včasih celo banalne«. V teh trditvah je morda pretiran samo izraz »velika večina«, ki bi ga, če ne bi hoteli vzeti tako ostrega merila, bolje nadomestili z »veliko izdaj«. Dejstvo je zopet, da dobi človek v roke veliko rokopisnih pa tudi tiskanih zbirk, ki jih nikakor ne more šteti med dobre. Iz njih je razvidno, da se bori skladatelj z najosnovnejšimi prvinami glasbe: ne pozna niti pravilne rabe trozvokov, da o akordih višjega reda in o drugih lastnostih, ki jih mora imeti dobra skladba, ne govorim. Najpogostejše napake v takih skladbah so zlasti naslednje: slabo izpeljane modulacije, raztrganost in nedoslednost v melodiji in harmoniji, zgrešena oblika, slabo razvit čut za enotnost skladbe, slab zborovski stavek, v večdelnih skladbah premajhna razlika posameznih delov itd. Brez poznanja teh prvin ni mogoče govoriti o dobri skladbi. Posebno danes je težko reči dobro besedo v zagovor takih skladb, ko imamo v svetni glasbi celo vrsto odlično izobraženih, v pravem smislu naprednih glasbenikov, pri katerih so izrazna sredstva, posebno v tej primitivnosti, izven debate. V svetni glasbi se

¹ Na vsak način bo treba to vprašanje še bolj osvetliti. G. prof. Tome je dobro pojasnil stališče oz. mnenje »sodobnikov«; zdaj bo treba pojasniti tudi stališče cerkvenih skladateljev, v kolikor so tu prizadeti. — Ur.

množijo dobre simfonične skladbe, koncertna literatura za solistične instrumente raste, na polju komorne glasbe se veliko dela, nastajajo opere, solidna vokalna dela večjega obsega. Cerkvena glasba pa naj bi se zadovoljevala tudi s skladbami, ki so za silo očiščene najosnovnejših nepravilnosti in napak? Res je: v cerkvi rabimo tudi najkrajših in najlažjih skladb; saj se jih tudi največji skladatelji niso sramovali zapisati. Toda vsaj toliko dobre in solidne naj bodo, da bodo odgovarjale najosnovnejšim zahtevam. Čim lažje in krajše, tem boljše. Sicer zaslužijo očitek, da so »necerkvene«, z drugimi besedami: za cerkev nerabne. Pod tem vidikom gledane so gornje trditve docela opravičene, čeprav so na prvi pogled ostre. Kot moramo pri vsem, kar cerkvi služi, stremeti za najvišjo popolnostjo, tako moramo ljubosumno čuvati, da bodo naše pot v cerkev res samo skladbe, ki bodo svojemu vzvišenemu namenu odgovarjale. Vsi, ki imamo kaj stika s cerkveno glasbo, moramo skrbeti, da bo ista čim bolj popolna, v resnici »musica sacra«, »sveta glasba«.

Martin Železnik:

Nekaj misli o naši cerkveni glasbi.

V »Slovincu«, dne 21. marca 1937, je slovenski književnik g. Mirko Javornik v članku »Razpotja, poti, vprašanja« zapisal med drugim tudi tole: »Kritika živi od prežvekovanja tistega, kar ustvarjajo in nudijo umetniki. Brez njihovega dela nima pravice do obstoja. — Naša književnost je nagelj, ki si ga vsakdo rad zatika za klobuk, njeni otroci pa so gnoj, iz katerega raste nagelj. V esejih razpletamo privatne čenče, in sicer z velikim ideološkim načitanim aparatom, namesto da bi videli, kako naša književnost vsebinsko, stilno in po obsegu — razen neznatnih izjem — degenerira.«

Taka je sodba slovenskega književnika o naših slovstveno-literarnih razmerah. Ali je na polju slovenske cerkvene glasbe tudi tako? Če ne v polni meri, pa vsaj deloma. Slovenci smo pač taki, da lastna dela radi omalovažujemo, tuja — morda manj vredna — hvalimo in jim prednost dajemo. O slovenski cerkveni glasbi se je v zadnjem času dovolj pisalo, a po mojem mnenju — ne dovolj objektivno. Če je naš namen, izboljšanje cerkvene glasbe, resen, moramo stvar resno prijeti v roke — brez zapiranja oči. Saj je v prvi vrsti namen cerkvene glasbe, da povečuje cerkveno bogoslužje in človeka pri bogoslužnih obredih v duhu dvigne iz zemeljskih nadlog v višje sfere in ga tako nehote privede do spoznanja, kako majhni in revni smo zemljani, kako mogočen je On, kateremu na čast se v svetišču izvajajo cerkvene skladbe.

Katera glasba je cerkvena? Točna opredelitev je — težka. Predvsem pa naj bi bilo sledeče merilo: Ako glasba poslušavce dviga v duhu k Bogu, je svoj namen dosegla — je cerkvena glasba; glasba, ki tega ne doseže, temveč poslušavci pri izvajanju v duhu ostanejo pri vsakdanjostih,

svojega namena ni dosegla — ni cerkvena. V mislih imam glasbo, ki je pisana za cerkev, ne za koncertne dvorane, da si je tudi slednja lahko cerkvena.

V kaki obliki nam naj skladatelji podajajo cerkvene skladbe, se ne da predpisati, to naj naredo — umetniki sami. Če ima umetnik močno doživetje in resno voljo, bo uspel, pa naj se pri ustvarjanju drži strogo glasbenih pravil, ali pa gre preko njih. Kdor pa ustvarja z edinim namenom, da ga bo kritika po izdaji kake zbirke cerkvenih pesmi proglasila za — skladatelja, ta ne bo s svojimi deli vzvišenega namena cerkvene glasbe — nikdar dosegel, temveč bo ostal lutka časa in bo delal le po receptu nekaternikov, ki jim je resna cerkvena glasba — deveta briga.

Velikemu italijanskemu slikarskemu mojstru Leonardu je bila slikarjeva umetnost božanstvena.¹ »Božanstvenost, ki prebiva v slikarjevi znanosti, stori, da se slikarjev duh dvigne do podobnosti z božjim duhom. Za slikarstvom je takoj muzika. Slikar more naravo prav upodabljaliti le, če jo je — doumel.« Kar je držalo nekdanj pri mojstru Leonardu, drži tudi danes: vsaka umetnina mora biti doživeta, pa naj si bo v slikarstvu, pesništvu, kiparstvu ali glasbi, sicer je — mrtvilo.

Če sem prej trdil, da skladatelj uspe tudi če gre pri ustvarjanju preko vseh pravil, nisem imel namena trditi, da skladatelju glasbena pravila niso potrebna. Toda kljub morebitni natrpanosti znanja glasbenih pravil se skladatelju delo ne posreči, če skladbe ni doumel — preden je pričel z delom.

Ali imamo Slovenci cerkvenoglasbena dela, ki bi odgovarjala svojemu namenu? Imamo. Slovenci imamo odlične, prav dobre, dobre in — odkrito povedano — manj vredne cerkvene skladbe. Doba, v kateri se je slovenska cerkvena pesem pela »na vižo kakor en star laški marš«, pa je daleč za nami in o tem bi bilo vsako pisanje odveč. Res je, da se v zadnjem času pojavljajo tudi zbirke manj vrednih skladb, ki pa trenutni položaj cerkvene glasbe radi teh zbirk ni v zagati, saj višino cerkvene glasbe ne moremo in ne smemo soditi po skladbah, ki nosijo pečat hitrega dela, površnosti in morda tudi neznanja ter so za razvoj cerkvene glasbe resnično brezpomembne, temveč po skladbah, ki kažejo močno osebnost in so plod resnega dela. Trdim: manj vredne skladbe so pri nas — v manjšini!

Piše in govori se o Premrlovi šoli. Resnica je, da je Premrl na svoje učence močno vplival in deloma še vpliva. Do nedavnega nam je ta šola dala prav dobre stvari, celo tako dobre, da jih dela najmlajših ne dosegajo ne v slogu in ne v izrazu. Trditev, da je Premrl s svojimi učenci pripeljal cerkveno glasbo do skrajnih možnih mej, preko katerih v tej smeri ni možno dalje iti, nima trdne podlage; tudi trditev: »kar je naredil Foerster, je podrl Premrl s svojo šolo«, ni utemeljena in je krivična. Če je glasba Premrlove šole bolj živahna kot Foersterjeva, jo radi tega ni prištevati med — necerkveno. Slovenci smo vesel narod, zato

¹ Izidor Cankar: Zgodovina likovne umetnosti.

nam Bog ne bo štel v zlo, če ga pri službi božji poveličujemo z živahno glasbo. Slovenska duševnost ni dovzetna za mrko glasbo.

V veliki zmoti pa so naši nekateri cerkveni skladatelji, pravim: nekateri, ne vsi, ker so prepričani, da je za naše glasbene razmere dovolj, če imamo zbirke Marijinih, mašnih, obhajilnih in drugih cerkvenih pesmi, raz kora pa — zlasti na koncertih — donijo orgelske kompozicije — tujih skladateljev. Sicer višina in število slovenskih orgelskih kompozicij nista vredna zavidevanja; a v novejšem času se je tozadevno obrnilo že na boljše in je upanje, da bomo v doglednem času dobili vedno več tudi dobrih in obsežnih orgelskih skladb.

Z raznimi dokazovanji o cerkvenosti in necerkvenosti naši cerkveni glasbi ne bomo mnogo koristili, ker bi to lahko rodilo le morebitne nepotrebne prepire in prerekanja. Vsekakor bo boljše, da v prvi vrsti tisti, ki s sedanjo slovensko cerkveno glasbo niso zadovoljni, primejo za pero in s svojimi deli pokažejo, kaj prav za prav hočejo!

Dr. A. Dolinar:

Zgodovina katoliške cerkvene glasbe.

(Dalje.)

Posebej je poudariti še pomembnost Mittererjevih številnih manjših cerkvenoglasbenih del, s čimer je največ pripomogel, da je cerkveno glasbo poklasične dobe, ki je tedaj docela zašla na blodnja pota, zopet na pravi umetniški tir postavil. V tem je zlasti Mitterer pozitivno stran cecilijanske naloge izvršil, ker je zborom nudil zmogljivo in vendar umetniško neoporečno hrano. Poleg številnih latinskih maš, črnih maš je oskrbel graduale in ofertorije za celo leto v različni sestavi, kar znaša okrog 200 skladb.

Smisel za napredek se kaže tudi v njegovih latinskih mašah z orkestralno spremljavo v klasični opremi: sem spada »Missa in hon. Ss. Salvatoris (op. 98) ki jo prištevajo najbolj učinkovitim skladbam, čeprav jo Missa in hon. Ss. Trinitatis« (op. 150) po globlji zamisli in širši arhitektoniki prekaša. Med obe ti dve večji deli bi uvrstili še »Te Deum« (op. 114) za meš. zbor, mali ork. in orgle. Mitterer zaključuje vrsto glasbenikov od Haberla dalje: torej vrsto vseh vpoštev prihajajočih glasbenikov, ki tabore na dvigajoči se črti cecilianizma: zveze z novejšo glasbo ni našel. V splošnem bi mogli reči: vkoreninjen je sicer v idejnem ozračju 16. stol., toda, ker podlega v svojih skladbah močnim Händlovim vplivom — zlasti glede strumne tematike in ritmike — lahko rečemo, da strogo preporodno miselnost že zapušča (prim. Mus. div. I. IX. št. 1, str. 22).

Mitterer je bil rojen 2. februarja l. 1850 v mali gorski vasi Sv. Justina v zapadni Tirolski; prve glasbene pobude mu je dal stric, ki je bil v domači župniji organist. Glasovno nadarjeni mladenič je prišel z 12 letom v samostan Neustift pri Briksnu; gojenci so imeli tukaj priliko poleg pevske izobrazbe izuriti se tudi v

igri na klavir, gosli in orgle: sposobnejši so bili privzeti tudi k pouku v glasbeni teoriji. V Briksnu je obiskoval gimnazijo: njegov študijski prefekt Karl Höllwarth ga je pa navduševal za ideje novo porajajočega se cecilianizma, za katere je mladi skladatelj postajal vedno sprejemljivejši. »Missa in hon. Nominis Jesu« spada v to dobo in prikazuje že vse njegove glavne odlike: zdravo, povsem razumljivo melodiko in harmonijo, lahno-tekočo pevnost združeno s pravo umetniško resnobo. Po dovrstitvi bogoslovnih študij ga je poslal škof Gasser v nadaljnje izobraževanje na novo ustanovljeno cerkvenoglasbeno šolo v Regensburg, kjer se je cecilianizem pod Haberlom, Hallerjem in Wittom ravno porajal. Lahko si mislimo, kako je ta — tedaj moderna miselnost cecilianizma — mladega, nadarjenega skladatelja docela zavzela: že omenjena zbirka responzorijev velikega tedna datira iz te dobe poleg mnogih drugih skladb. Po 8 mesečnem bivanju v Rimu so ga poklicali kot voditelja glasbe v stolnico v Regensburgu, kjer je ostal do l. 1885. Na željo svojega škofa je sprejel isto mesto v Briksnu, kjer je postal vsestransko delaven v smislu cecilijanskih idej; l. 1917. se je preselil v stolni kapitelj. Umrl je l. 1924.

Na Dunaju so delovali naslednji pomembnejši stolni kapelniki: Jožef Eybler († 1846) Albrechtsbergerjev učenec, Gotfried Preyer († 1901) Sechterjev učenec, Franc Kreen († 1896), pomemben skladatelj v cerkveni glasbi.

V vrsto skladateljev, katere označuje vsebinsko praznoto razodevajoče — po sili — skladanje, ki se pa še v toliki množini javlja, da duševna golota še posebej do izraza pride, spadajo: Robert Führer († 1861) ki je deloval tudi v Pragi kot vodja glasbe v stolnici in izdal preko 100 latinskih maš, Karl Kempter († 1871) služboval kot stolni kapelnik v Augsburgu, Tirolec Franc Schöpf — delujoč v Boznu, Jožef Zangl († 1897), v Pragi pa Vencel Horak († 1871): izdal 10 latinskih maš z instrumentalno spremljavo; na najnižji stopnji v tej vrsti pa stoji Janez Schiedermayer († 1840), vodja glasbe v stolnici v Linzu, kjer je v Diabelliju dobil vnetega založnika njegovih skladb. (Diabelli je bil tudi skladatelj iste smeri kot Schiedermayer). Kempter, Führer, Diabelli, Schiedermayer so gojili predvsem tako zvano »pastoralno mašo«, ki jo je vpoštevala zlasti benečanska šola, in je prišlo do izraza slikanje božičnih skrivnosti, prihod pastirjev itd. Izrodki so se tukaj pokazali zlasti glede instrumentalne glasbe, ki navadno niso sodili v to cerkveno miselnost.

Na podlagi oživotvorjenja Palestrinove glasbene dobe in predvsem klasicističnega zborovskega stavka, na drugi strani pa vsled zmeraj boljšega seznanjanja z novejšim polifonskim stavkom je tedanji razvoj privedel do cerkvenega sloga, ki mu je bila vsaka nacionalna pobarvanost odvzeta in je bilo v resnici lahko računati na mednarodno razumljivost. Vkljub temu pa je ravno potek cecilijanskega gibanja vodil do spoznanja, da nacionalnih oznak ni mogoče ne svetni kot tudi ne cerkveni glasbi izbrisati, nasprotno, da prav blagodejno učinkujejo in da jih — pri sedanjem razširjenju glasbene izobrazbe tako rekoč v vsako vas in pod vidikom današnjega demokratičnega družabnega sestava — tudi ne kaže prezirati.¹

¹ Alfred Orel: Kirchenmusik. Liturgik (str. 82).

Zato je povsem razumljivo in notranje utemeljeno, da so središča večglasne glasbe — tako Dunaj kot München — (z od njihju vplivanimi območji) istotako pa tudi novejša, narodno pobarvana kulturna središča kot Praga in Breslava — do Cecilijinega društva, posebej še do »Vereinskataloga« gojili neko nezaupanje: toda najglavnejši zahtevi Cecilijinega društva glede poglobitve liturgične miselnosti so se pa tudi veliki in zelo pomembni skladatelji radi uklonili: tako predvsem Bruckner in Rheinberger, pa tudi Weirich na Dunaju, Brosig v Breslavi in Dvořak v Pragi. Avgust Weihrich († 1921) je deloval kot vodja stolne cerkve sv. Štefana na Dunaju, Moric Brosig († 1887) v isti službi v Breslavi, zelo pomemben v razvoju cerkvene instrumentalne glasbe, v čemer priča 9 latinskih maš z orkestralno spremljavo; Anton Dvořak († 1904) je prejel prvo glasbeno izobrazbo v orglarski šoli v Pragi; je sicer v prvi vrsti svetni skladatelj, vmes pa ima tudi nekaj večjih skladb verske glasbe: oratorij sv. Ludmile (op. 71), Stabat Mater (op. 58), latinska maša (op. 56), Requiem (op. 89), Te Deum in psalm 149 (op. 79).

Tudi v dobi stilne usovršitve, kjer je bilo opaziti močno pljuskanje kozmopolitizma, niso bili narodi voljni kratkomalo posnemati tuje kulturne pridobitve. Pokrajine izven Nemčije so se pod raznovrstnimi preporodnimi vplivi — morda tudi pod vtisi, ki so prihajali iz nemškega preporodnega gibanja, morda pod vplivi nemške glasbene prenovitve — odločile za cerkveno-glasbene reforme, toda izpeljale so to obnovo na podlagi svojih lastnih temeljev in predpostavk. Značilno za romanske dežele je bilo oživetvorenje pevskih šol (shola cantorum) in vrnitev nazaj k izključno koralnemu petju, ki ga spremljajo z orglami; večglasje, zlasti izvajanje starejših mojstrov in velja kot posebna redkost, zlasti v Franciji in Belgiji. V Ameriki, deželi brez tradicije, najde koral veliko oporo zlasti v ženskih samostanih in pod njihovim vodstvom stoječih šolah.

Posebej velja to še za Italijo: cerkveno-glasbene šole v in Cecilijina društva goje v prvi vrsti le koralno petje. Po obnovitvi take šole pri lateranski cerkvi v Rimu l. 1868 po Piju X. so sledile nadaljnje: cerkvena glasbena šola v Milanu (ustanovitelj benediktinec Ambrozij Amelli); pod vplivom cecilijanskih idej je bila ustanovljena glasbena šola pri nemški cerkvi all' Anima v Rimu, v Benetkah pa za časa tedanjega patriarha Sarto, poznejšega papeža Pija X., ki je v pastirskem pismu iz l. 1895 — kot važni stopnji za l. 1903 izšli »Motu proprio« vso reformo v obsežnejšem pomenu napovedal.

Ko se je začetkom 70 let prejšnjega stoletja poleglo navdušenje za simfonični cerkveni slog Verdijevih cerkvenih del, je začela preporodna miselnost zadevati tudi večglasno cerkveno glasbo: v prvi vrsti so stopila na plan stara kulturna središča, med prvimi Benetke in Rim. Važno nalogo igrata tukaj Amelli in Avgustin de Santi († 1922), ki je bil zaupnik Pija X. v cerkveno-glasbenih vprašanjih, ustanovitelj Visoke šole (scuola superiore) v Rimu in časopisa: Rasegna Gregoriana, poleg mnogih skladateljev — med njimi tudi Lavrencij Perosi. Da je bil tukaj vpliv

nemškega Cecilijinega društva merodajen, sklepamo odtod, ker je večina teh mojstrov bila z Regensburgom v ozkih zvezah ali pa so še tam celo študirali. Zanimivo je, da je sedanji papež Pij XI. predstavil Wittov spis: *Über das Dirigieren katholischer Kirchenmusik* v italijanski jezik. Perosi je bil vodja zbora sikstinske kapele med l. 1898—1915: z letom 1920 je ta zavod prenehal in je njegovo vlogo sprejela cappella Giulia pri sv. Petru.

Za glasbeni preporod na Francoskem je bila najvažnejša ustanovitev zveze cerkvenih glasbenikov in skladateljev kot »Shola cantorum de Paris« z l. 1894; kot ustanovitelji te šole veljajo Charles Bordes, Al. Guilmant in Vincent d'Indy, kateri je bil v zelo ozkih zvezah s César Franckom in z zastopniki nemške novo-romantične šole: sploh se je veliko ukvarjal z reorganizacijo francoskega glasbenega življenja. Omenjena šola — organizirana po načinu konservatorijev — je nasledovala ista program kot nemško Cecilijino društvo, le da je bolj poudarjala igro na orglah na škodo večglasne zborovske glasbe.²

Emil Hochreiter:

Moji spomini na p. Hugolina Sattnerja, posneti iz njegovih pisem.

(Dalje.)

16. 1. 1928: Mojo božično, katero je prinesel »Slovenec« o božiču 1926 kot prilogo, sem priredil za 4 glasove; imajo jo za najboljšo mojih pesem. — Študiram Schubertovo mašo v g-duru; ž njo hočem počastiti 100 letnico njegovega rojstva... Zložil sem v zadnjem času 10 pesmi v čast. presv. Srcu Jezusovemu, te dni jih bom poslal ordinariatu v odobrenje; najbrž pridejo že o veliki noči na dan. Zadnjič sem Ti pisal o novih orglah Jenkota za Beograd; kmalu dobe tudi Domžale nove orgle (18 spremenov), potem Kočevje (28 spremenov) itd. Mojster Jenko je znamenit talent in idealno usmerjen; izhajamo prav dobro brez solnograške »Cecilije«. Mojemu bratu je nekaj boljše, sedi že v futelu, a hoditi še ne more; elektrizirajo ga vsak dan.«

5. 2. 1928: »4. 3. nameravam s svojim zborom posetiti Kočevje: ob 11. uri pri sv. maši Schubert v g-duru, ob 3. p. p. koncert... Nekoč sem Ti pisal, da je Polič izvajanje Beethovnove »Devete« pod vodstvom dr. Čerina javno neusmiljeno razkuštral. V torek se je vršila sodnijska razprava v tej aferi. Sicer sta se pogodila, a Polič plača vse stroške in prekliče vse. Bo v prihodnosti bolj previden... Dr. Dolinar ima zdaj že skoraj preveč dela: Glasbeno Matico, orglarsko šolo in licej.«

20. 2. 1928: »Orgelske izvlečke Tvoje maše sem dobil, 2 obdržim sam, 2 dobi g. Premrl, po enega Dolinar in Bajuk. — Maša je težka, posebno v orgelski partituri. Jaz bi inštrumentov ne nakazal; zaradi tega partitura ni kaj pripravna. Seveda zdaj se to ne da več odstraniti. Študiral bom mašo šele poleti, zdaj ne utegnem: 4. 3. Kočevje in 15. 4. Novo mesto! Danes sem obiskal mojega ljubega pevcu profesorja Robído, leži bolan na vnetju srednjega ušesa; prepeljali so ga v bolnišnico. — Letos je le malo koncertov, jaz bi jih tako ne posetil. Berem le malo; poslušam to in ono, a ostanem pri svojih nazorih...«

² Ursprung: Die kath. Kirchenmusik str. 284.

Pri sv. Petru v Ljubljani bodo baje tudi postavili nove orgle, pa za prezbiterijem, kjer je dovolj prostora. To idejo je imel dr. Kimovec, je apartna.«

2. 3. 1928: »Žalostna novica! Profesor Adolf Robida je v najlepši moški dobi prominul; danes so ga pokopali. Moj zbor mu je poklonil venec, tudi mu bomo peli slovesni rekviem. Žena njegova je seveda brezupna in vsi smo žalostni, ker smo izgubili prijatelja in izbornega tovariša na koru. Ora pro eo!«

14. 3. 1928: »8. 3. se je vršil rekviem za ranjkega dr. Robido, katerega se pa nisem udeležil, ker sem ležal v postelji za influenco... 4. 3. smo koncertirali v Kočevju z velikim uspehom, drugi dan sem se moral vleči; premrzlo je bilo v cerkvi. Šele danes sem spet maševal, pa ne v cerkvi, temveč v gorki hišni kapeli. Z menoj je ležalo 11 redovnikov v postelji. P. provincial, ki je tudi obolel, in jaz, sva še v celicah. V mestu je tudi veliko bolnikov, v lekarnah se kopičijo recepti. Vzrok: slabo vreme... Sedaj pride na vrsto Novo mesto in sicer 15. 4. na belo nedeljo. Deo sic permittente. Tja pojde z nami tudi oddelek vojaške godbe in tudi dr. Čerin, ker bo prošt, njegov brat, maševal... Ti si na sporedu tudi zastopan. Naj tudi ta koncert pomnožuje čast božjo... Ti pa hočeš v sv. deželo romati? Všeč mi je Tvoj načrt. Veselje in razumevanje za to imaš, novce tudi, ergo! Težkoče potovanja niso več take ko nekdanj. Železnica, avto — vse je na razpolago... Tudi misel mi je simpatična, da se spet snideva — kolikokrat že? — na Košljunu julija meseca. Tam biva zdaj p. Kosto Seljak, dober glasbenik, ki ima naju zelo rad in ki bo to novico z veseljem sprejel... Mojemu bratu je malo boljše; norčuje se in pravi: »Vsak dan za en milimeter navzgor.« — Povsodi okoli mene padajo listi življenja na tla; velika milost, da sem še tu. Dokler Bog hoče...«

16. 4. 1928: »Ljubi prijatelj, ker vem, da Te naš zadnji izlet v Novo mesto posebno zanima (šolal sem se tam do mature), ga hočem precej natanko opisati. Odpeljali smo se ob pol 8 zjutraj v — drugem (!) razredu. Še v ljubljanskem obzorju smo imeli lep pogled! plavalo je čez nas veliko italijansko letalo proti severnemu rtiču! videlo se je kot velikanska »kuba cigara«. Moji pevci so imeli tako bistro oko, da so s prostim očesom mogli brati napis na zrakoplovu: »Italia«. Ob 10 smo prišli v Novo mesto; pričakovali so nas g. prošt in troje patrov. Noge in 2 vozova so nas dovedle do samostana. Jaz sem imel takoj vajo s 7 člani vojaške godbe, katerim se je pridružilo 10 civilistov iz Novega mesta; naglo sem predelal vstope in tempi... ob 11. uri točno je pristopil prošt z navadno asistenco k oltarju. Introitus-koral in potem Schubertova maša. Cerkev natlačena. Za ofertorij smo peli Greithov veličastni »Terra tremuit«. Koncem maše »Maria Victoria« istega skladatelja, vse s spremljevanjem orkestra. Izvajanje je uspelo popolnoma. Peli smo vse po pravilih dinamike in agogike. Ob ¼1 kosilo v samostanski dvorani kandidatov, ljubko aranžirano, vsi smo bili židane volje. Po kosilu so nas fotografirali na samostanskem dvorišču. Ob 3 cerkveni koncert z najlepšimi domačimi skladbami, ki jih sploh imamo; nekaj mojih, da kažem hvaležnost napram mestu, v katerem sem dolgo bival, eno Tvojo, eno Foersterjevo, Premrlovo, Kimovčevo itd. Cerkev spet polna, pozornost velika, ¼5 konec z zakramentalnim blagoslovom. Majhna južina, odhod k postaji. Tam je čakalo več znancev, katere nisem bil v stanu obiskati; prišli so semkaj in me pozdravili. Krasno vreme cel dan. Vsi smo bili zadovoljni v očigled izvrstne uspelosti te priredbe. — Zdaj pa mir! Pridejo šmarnice, Telovo z osmino, 1. julija nova maša in potem? Rad bi šel na Košljun, pa sam ne. Če najdem spet Tebe ali koga drugega, potem grem; drugače si pa poiščem drug kraj za odmor... 12. 4. so bili Dunajski dečki-pevci tu in so koncertirali. Unionska dvorana je bila razprodana, navdušenje velikansko. 1. 7. bo tu v Ljubljani velikanska orlovska svečanost v taki meri, ko prej še nikdar... »Ljubljana« se bo peljala v Celje in Maribor; izvaja ruske cerkvene napeve.«

25. 4. 1928: »Na sliki našega pevskega izleta v Novo mesto ni 7 članov, deloma so bili bolehní, deloma zaposleni. Kakor mi pišejo, smo naredili v mestu velik utis in je bil koncert — misijonsko delo. Veseli me samo to, da je glasba vplivala dobrodejno in plemenito in da so imeli meščani lep umetnostni užitek. Matičarji odpotujejo danes (110 članov) v Budejovice, Pisek, Plzen, Prago, Olomuc, Brno, Bratislavo in Dunaj. 7 mojih pevcev je zraven. Na Dunaju bo koncert 30. 4. ob osmih v »Musikvereinsaal«. Obišči ta koncert, če si prost! tudi g. Hubada in moje pevce... Kaka je ocena mojih pesmi v čast presv. srca Jezusovega? Premrl v »Glasbeniku« in dr. Kimovec v »Slovincu« me zelo hvalita, dr. Dolinar pa piše v »Pevcu«: »Sicer pa ni novih misli v teh pesmih.« Pohvala ali graja mi je enaka, samo da pesmi izpolnjujejo svoj namen... Kmalu je majnik tukaj; vaj ne potrebujem. Imam veliko množico lepih Marijinih pesmi, in pevci jih radi pojo!«

21. 5. 1928: »Veseli me, da si že dobil mesto za romanje v sv. deželo. So najsvetejša tla, koder je hodil naš Zveličar, je sveta dežela, kjer je živel, deloval, za nas trpel in umrl. Če boš tako srečen, da poljubiš ta tla, stori to tudi zame! Kakor mi pišeš, pa prideš kljub temu na Košljun. Izvoli tedaj mesec julij; dan je najdaljši in jaz nimam posebnih cerkvenih slovesnosti. Pane Vedral ostane letos v Ljubljani, imam torej zanesljivega namestnika... Konec julija imamo kapitelj s slovesno sv. mašo; upam da bodo izhajali brez mene... 17. 5. so praznovali naš škof 30 letni škofovski jubilej. Navzoči so bili: nuncij Pellegrinetti, nadškof Bauer iz Zagreba, škof dr. Srebrnič s Krka (pridigar) in dr. Njaradi iz Križevcev (pontifikalna maša); kosilo za 55 oseb, zvečer akademija v unionski dvorani... Šmarnice lepo uspevajo; do danes smo že peli 40 Marijinih, nobene nismo ponovili. Četudi nimam dosti opravka, me sobota in nedelja utrudita, sem že preveč zdelan... Glasbeniki si leže v laséh, jaz se pa umikam... V operi je velika kriza; iz Belgrada je prišel višji uradnik... Sem radoveden, kako úzide ta stvar... Glasbena Matica bi bila imela pri nastopu na Dunaju skoraj poraz. Dunajski listi so napadli Lajovic in popisali njegovo postopanje napram filharmonični družbi. Nato je Lajovic kopita pobral in je Glasbena Matica njegove kompozicije na sporedu opustila... Umem, da si se jezil ob neuspelosti Tvojih litanij, kaj takega tudi mene razsrdi. Saj pri meni pevci ne delajo velikih hib, a sem nejevoljen, če le ne uvažujejo dinamičnih znamenj...«

30. 5. 1928: »Poročam Ti, da sem moral delo na koru opustiti, ker sem obolel; si lahko misliš, kaka žrtev je to zame. Srčna mišica štrajka že deveti dan; Bog ve, kak bo konec. Priporočam se Tvoji molitvi. Ni govora, da bi šel letos na Košljun; prosim Te, ne oziraj se na to. Poročal Ti bom, kako bo bolezen potekla. 77 ste dve sekirici (Häckechen); če ne prime prva, prime druga. Bog je Gospod...« (Na črkah se pozna, da piše bolnik, ki mu je prav hudo.)

6. 6. 1928: »Obvestil sem Te, da mi je ljubi Bog poslal srčno bolezen. 21. 5. je pozabila srčna mišica na svoj tempo; 5 dni je trajala palpitacija. Končno se je srce vendar umirilo in zdaj moram popolnoma mirovati. So posledice napora in skleroze. Ležal nisem noben dan, a najhujše je izpad dela, na katero sem bil navajen. Na binkoštno nedeljo sem še dirigiral, potem pa odložil taktirko. Na orglah igra in poučuje sedaj g. Vedral, tenorist Hribar pa dirigira. Cel zbor sočuti iskreno... Bom doma počakal, da bo bolje, potem pa odidem na Gorenjsko: v Kamnik, na Brezje ali v Kranjsko goro. Hvala Ti presrčna za sočutje! Par let bi še rad vodil svoj zbor; če pa nisem več v stanju, fiat voluntas Dei! — Južni vetrovi niso koristni mojemu stanju, toda kaj hočem? Od doma proč grem samo k bratu in sestri; zdravnik hoče, da se sprehajam. Polagoma!... Bil sem na smrt pripravljen, a Bog je hotel, da se je stanje poboljšalo. S komponiranjem je konec; zadnje delo je bilo v čast presvetemu Srcu Jezusovemu. Če okrevam, bom delo omejil; samo zbor bom še vodil...

Gospod Hubad me je obiskal, me je zelo vzradostilo. Ponesrečil se je. Hotel se je vvesti na vrtni stol, pa mu je pri tem stisnilo dva prsta. Člen srednjega prsta so mu odvzeli... Profesor Škerjanc je v bolnišnici.«

27. 6. 1928: »Srčna mišica se je pomirila; 19. 6. sem moral v sanatorij Leoninum, kjer so me operirali. Operacija, ki ni posebno bolela, trajala je ¼ ure. V dveh dneh sem bil spet doma in zdaj čakam, da okrevam. Zdravniki mi dajejo upanje, a jaz sem pesimist... 15. 6. sem dirigiral na koru; zbor je bil tega zelo vesel. Zdaj se pa moram spet vzdrževati kora. Za glasbo ob novi maši p. Franca prihodnjo nedeljo je že poskrbljeno... Počitnice? Na te še ne mislim. Ti pa ne imej nikake nadloge zaradi mene! Mimogrede v sv. deželo se boš gotovo oglasil; če pa okrevam, bom že predlagal. Vse je v božjih rokah, tudi moje življenje... Če je pa bilo kaj lepega v mojem dolgem življenju, bilo je gotovo tudi bratovsko prijateljstvo, ki je med naju. In tega ne pretrgaj smrt!«

5. 7. 1928: »Danes Te morem obvestiti, da sem rekonvalescent, se polagoma krepim in boljšam. Saj je pa že 7. teden!... Prihodnji teden odpotujem v Kranjsko goro. Ker se mudiš s svojimi ljudmi na Koroškem, me lahko obiščeš...«

19. 7. 1928: »Moje zdravstveno stanje je tako ugodno, da morem spet delovati na koru; bil bi se že odpeljal, pa me zdaj zadržuje bolečina v nogah. Tako tedaj pričakujem Tvoj obisk v Ljubljani... G. Premrl je v Rogaški Slatini...«

23. 7. 1928: »Danes mi je založnik Böhm z Dunaja poslal moje božične z nemškim besedilom. Krasna, vrezana izdaja! Dobiš en izvod. Pridi kmalu in naznani dan Tvojega prihoda! Soba zate je že pripravljena. Na koru v nedeljo bomo vsi veseli, da Te bomo imeli v naši sredi...«

(Iz Afritz na Koroškem, kjer sem bival s svojo družino, sem pohitel za 2 dni k prijatelju v Ljubljano; storila sva tudi izlet v Kamnik.)

7. 8. 1928: »Predragi! Koj po Tvojem odhodu pričenjam s tem pismom, ker bo njegova redakcija gotovo zahtevala dlje časa. Tvoj obisk v Ljubljani me je neskončno razveselil; samo obžalujem, da zaradi mojih »pedalov 8'« nisem bil v stanu s Teboj po mestu hoditi. Lepo je, da se vsako leto vidiva in osveživa prijateljstvo, ki je pač najlepša stvar na svetu. Seveda samo ono prijateljstvo, ki ima in zasleduje ista načela: vero, umetnost itd. Čestitam Ti ponovno k sreči, da smeš romati v sv. deželo. Terra santa! V deželo, ki je napojena z najsvetejšo krvjo Jezusovo, s katero nas je odrešil, ne pa z zlatom in srebrom, v deželo, za katere osvojitev so nastale križarske vojske, čeravno jo kristjani nikdar niso bili v stanu dolgo zasesti. Tudi misterij... Še dandanes se morajo tamošnji frančiškani puliti za vsako ped in le z največjo pazljivostjo ohranjajo krščanstvu sveta mesta... Dokler bolezen na nogah ne poneha, ne mislim na letovišče. Saj je tudi pozneje lepo in gorko... 15. 8. pojemo Rheinbergerjevo mašo v e-duru... Vsak dan mislim na Vas romarje in Vas spremljam v duhu na Vaših potih... Potujte srečno!

26. 8. 1928: Ker sem na nogah skoraj popolnoma okreval, sem se 15. 8. odpeljal na Brezje. V nedeljo popoldne je, vreme krasno, vsi vrhovi gorā se vidijo... Veliko romarjev pride semkaj, vse spovednice polne, tudi jaz sem danes spovedoval 4 ure. P. Stanko Aljančič je moj spremljevalec. Vsak dan pridejo znanci, včeraj kaplan Škubic (s 60 romarji) iz Žirov. Pijem že malo vina; kar mi manjka, je kuhano sadje, pa dobim ga kmalu. V soboto bom že spet v Ljubljani. Hvala Vsemogočnemu, da mi je omogočil tukajšnje bivanje!«

6. 9. 1928: »Študiram zdaj maše, ki so ležale gotovo 20 let v arhivu, posebno Gollerjeve; so pevne in miloglasne... Sprehajam se samo po vrtu; ven ne grem zaradi vročine in slabih nog... 3. 9. sem se peljal z gg. Premrlom in dr. Kimovcem v Rajhenburg pregledat tamošnje nove orgle; so izborno

delo!... 1. 9. se je otvorila nova radijska postaja v Domžalah; v hiši imamo 2 detektorja, tako da sem v stanu zvečer v postelji poslušati kako opero. 17. 9. zvečer poje moj zbor v radiju; morda ga moreš na Dunaju slišati na kakem večjem aparatu... 8. 9. pojemo Weissovo mašo v e-molu; naučil jo je v moji odsotnosti prof. Vedral... Na Brezjah nas je posetil ministrski predsednik dr. Korošec, ki je prišel ravno od kralja. Doma sva bila samo p. Marijan in jaz; častno sva ga sprejela, v kolikor sva to mogla. Južinal je pri nas... Na Marijinem trgu pod mojim oknom asfaltirajo; cel dan diši po smoli, a ne škoduje... Danes je rojstni dan prestolonaslednika Petra; vse je v zastavah, ob 10 slavnostna služba božja, zunaj pa vojaška parada. Ravno tako, ko nekdanj v Avstriji...<

15. 9. 1928: »Pričeli smo s študijem Tvoje maše. V začetku je bil profesor Vedral le malo zadovoljen z njo. Rečem vedno zboru: »Dokler delo ni naštudirano, ne izrecite sodbe!« Ko smo si pa »Gloria« priučili, je bil g. Vedral prvi, ki se je izrazil navdušeno pohvalno o njej. Prihodnjič pride »Credo« na vrsto. Mislil sem v prvo vsak glas posebej naštudirati, a ni treba. Dobro paziti, tu in tam reduširati in težkoče so premagane... Tudi g. Premrl bo izvajal Tvojo mašo. Za učence konservatorija sem mu dal naše majhne orgle na razpolago... G. Kramolc nabira razne kompozicije za svojo zbirko; jaz sem mu dal 2 pesmi; na naročilo ne delam več. Tebe je torej tudi naprosil... Dr. Kimovec je šel šele zdaj na počitnice k Sv. Katarini pri Medvodah... Skladam le malenkosti; morda v bodočnosti kaj večjega. Tu in tam poslušam v radiju, posebno koncerte z Dunaja, Budimpešte in Langenberga. Včeraj je Betetto pel celo uro, vmes pa igral g. Noč klavir, fino, precizno, a klavir ne pride v radiju popolnoma do veljave (je sedaj že drugače). Premrl je igral na stolnih orglah; slišalo se je dobro, a ker je bila stolnica prazna, je bil odmev premočan... Tako se zabavajo ljudje pozno v noč. Čudno me dirne, tako rekoč z višine gledati na stremljenje človeštva. Blagor jim, ki tudi drugo stran kultivirajo — dušo in se približujejo — Jezusu; drugače ne pomagajo vse iznajdbe in pridobitve ničesar.<

25. 9. 1928: »Hvala lepa, da si mi preskrbel na Dunaju obvezila! Zdravnik me je opozoril, da bom moral čakati pol leta, da se rana na nogi zaceli. Ergo patientia! — Zdaj k Tvoji maši. V petek smo vadili »Credo«. Konec je, kakor pri »Gloria« veličasten. Pojemo mašo z velikim veseljem; pa v sredi »Credo« so težka mesta, glasovi parkrat raztrgani. Pri proizvajanju se bo zveza bolje udeleževala, posebno če bo cel aparat deloval... Študirati nam je še »Sanctus«, »Benedictus« in »Agnus«; če se enkrat note prilagajo, pridejo nijanse in agogika na vrsto in do veljave. Maša se bo slišala tudi v radiju, ker bodo te dni postavili na našem koru mikrofona... Naš koncert v radiju je dobro uspel; 500 din, ki sem jih dobil, sem razdelil med pevce in pevke... 21. 9. smo imeli krasen užitek. Orkester v Berlinu je izvajal: 1. Mozart: Reger: Variationen; 2. R. Strauss: Till Eulenspiegel; 3. Čajkovski: 6. Simfonija. V postelji sem poslušal do 10. ure; ne spominjam se, da bi kedaj kaj bolj dovršenega slišal. Polna dvorana in grozna vročina — o nji nisem ničesar čutil v postelji... Krasni dnevi so minuli; grdo in mrzlo je; samo 4° R, v Alpah sneg. Škandal, da dela vreme take skoke!... P. Janez je napravil v 2 dneh radijsko orodje; moremo vso Evropo slišati. V mojo sobo je napravil prevod iz svoje celice.<

19. 10. 1928: »Celih 11 dni sem bil primoran ležati, ker se je bolezen na nogah poslabšala. Na Brezjah sem bil enkrat tako nepreviden in sem se predolgo sprehajal... Gnoj mi teče iz desne noge, zvečer se mora noga očistiti, kopati in z mažo odeti. (To stanje je trajalo do njegove smrti.) Včeraj sem vstal in ležim na znani Ti otomani. Ljubi Bog me letos močno skuša, rade volje vzamem križ in ga nosim... Tvojo mašo študira zdaj prof. Vedral s

posameznimi glasovi... 1. 10. je igral Hladnik v radiju orgle, samo svoje kompozicije in parafraze Riharjevih pesmi, večinoma »pleno«; poslušal sem v postelji... Gl. Matica žanje na Poljskem triumfe, kmalu se vrne... Solnograška Cecilija je že v likvidaciji; preveč ljudi je bilo pri njej na »hranic«, kuhinja pa prazna. No, bomo že shajali z Jenkom in Brandlom. Zal mi je za Gollerja in za druge, ki so dali denar v to podjetje...

14. 10. 1928: »Pošiljam Ti 2 svetni pesmi v pregled, ki ste namenjeni za državne svečanosti srednjih šol... 8. 10. sem hvala Bogu že dirigiral, ne pa še maševal, ker ne smem tako dolgo stati. Rana se le počasi celi... Vedno sem v sobi in se pečam z berilom a tudi z glasbo... Danes bo prva predstava v opernem gledališču: Dalibor...

4. 11. 1928: Stanje na nogi: status quo. Trije meseci so že minuli, čakam bodoče tri; bo se li nagnilo? Brata in sestre že nisem obiskal mesec dni, ker sem vedno vezan na sobo. Oj kako mi manjka zrak in gibanje! Zato se tudi splošno slabo počutim. Patientia!... Harmoniziral sem 4 pesmi iz starodavne dobe; če bomo spet enkrat v radiju peli, bomo jih izvajali kot antagonijo napram moderni. Ljubke so. Drugače pa mislim — izvzemši zbor — glasbo drugim popustiti... Vsi starejši so z menoj istega prepričanja, da s tem stremljenjem po moderni nismo na pravem potu. Smejati se moram, če slišim v radiju soliste. To so često bleketajoče ovce, ki niso v stanu držati mirnega tona; zato pa pokrijejo ta nedostatek z bleketanjem. (P. Hugolin misli očitno na »tremoliranje« glasov.) In eden posnema drugega, kakor bi bil to višek solističnega petja... 29. 11. bom — če doživim — 77 let star; to leto me je zelo potlačilo. Hvala Bogu tudi za to, prineslo mi je dosti razjasnitve v religioznem ozirju. Moli za-me i nadalje!... Šempetrski cerkveni zbor je pel v radiju troje Tvojih pesmi, žal je tenor detoniral. Uvodni govor je imel dr. Dolinar, štel Te je med nove moderne komponiste. Jaz seveda spadam kot Foerster, Hribar i. dr. med starokopitneže... Pred kratkim sem slišal »Salomo« od Richarda Straussa. Zagotovim Te: če je to muzika za bodočnost, ne vzamem nobene note več v roko... 28. 10. se je slavila 10 letnica obstoja jugoslovanske države. Koncert Pevske zveze, lepe produkcije, 800 pevcev je nastopilo; vsi prominentni možje navzoči, med temi kardinal s Poznanja. Ta koncert je bil merilo za našo kulturo, posebno za ono na deželi...«

23. 11. 1928: »Presrečna hvala za Tvoja voščila. Naj me ljubi Bog le skuša; menim, da ga ljubim in da me hoče čistiti; iz srca obžalujem vse, kar sem grešil zoper njegovo sv. voljo... Nisem bil v cerkvenem koncertu v stolnici, kjer so tudi »Credo« iz Tvoje maše izvajali. Cerkev je mrzla in jaz se že uležem ob šestih zvečer. Zanesel sem se tudi na radio, ta pa je odpovedal zaradi hibe dieselmotorja. »Slovenec« je prinesel kratko notico, omenil vse komade, samo Tvojega ne. P. Ferdinand (Novomesto), ki se je udeležil koncerta, mi je javil, da je Tvoj »Credo« napravil velik utis, samo orkester je zbor potlačil in besede so se le malo čule. Vsi deli maše meni in mojemu zboru dopadajo, »Gloria« in »Benedictus« nas navdušujejo, samo »Agnus« manj zadovoljuje. Motivi v »Agnus« so pač izvirni, pa ravno zaradi tega malo iskani; tudi je naravno nastopanje glasov ovirano zaradi raztrganja glasov. To dela pri naštudiranju težkoče. Preveč je agogiških znamenj; instrumentacija zahteva zbor 100 članov. To so opazke dirigenta, ki je mašo naštudiral in ki pozna vse posameznosti dela. V celem pa je maša veličastno delo, ki bo vedno pri polni zasedbi naredila velik uspeh. Upoštevaj torej pri nadaljnjih mašah moje nasvete! Želim iz srca, da se Tvoja dela pri nas udomačijo...«

11. 12. 1928: »Devetdnevnic je za nami; izvajali smo 9 različnih maš in 9 ofertorijev... 8. 12. smo torej prvič peli Tvojo mašo; 7 ur sem jo študiral, dr. Čerin z orkestrom dva dneva. Obvladali smo mašo popolnoma, tako da je izvajanje uspelo. Nekatera mesta so kar velikanska, a vendar ni bil tak uspeh,

kakršnega sem pričakoval. Vzrok sem ti navedel v zadnjem pismu... Upam, da bo imela Tvoja prihodnja maša le dobre strani, kar iz srca želim. Veš, kako visoko cenim Tvoje glasbene zmožnosti, saj sem postal Tvoj učenec; zato mi ne boš zameril mojih opazk... Dan za dnevom koncerti v radiju in razven njega; ljudje ne smejo priti do miru in misliti na Boga in na same — sebe. Kako hvaležen sem Bogu, da mi je dal poklic v redovniški stan... Dr. Dolinar se udelestvuje na vse strani. Je katehet v liceju, dirigent »Ljubljane«, predsednik »Pevske zveze«, sestavlja radijske sporede in Bog ve, kaj še. Ima pa tudi dosti sitnosti, kot vsak zborov dirigent.

24. 12. 1928: »Dr. Kimovec, ki me je danes obiskal, se je glede Tvoje maše slično izrazil, kot jaz. Tudi knezoškof je bil pri meni in rekel je: pri Et incarnatus se je dolgočasil. Kaj praviš k temu?... Na dan sv. Štefana ponovimo mašo a samo s spremljevanjem orgel; prepričan sem, da bo boljše dopadla... Premrlova maša »St. Josephi« mi je tudi zelo všeč; nesimpatični so mi 1. 5 kratna menjava takta na 1½ straneh pri »Tu solus altissimus« in 2. trdote pri »genitum non factum« in »remissionem peccatorum«; nota bene: tolikokrat zapored poudarjene... V soboto sem bil na Mirju kot extraordinarius pri šolskih sestrah, tja in nazaj — per pedes; to pomeni nekaj — za me.«

27. 12. 1928: »Kakor sem pričakoval; maša na sv. Štefana dan s samimi orglami je mnogo bolj ugajala, kot z orkestrom; pač je imel prof. Vedral trdo delo, morali so mu prinesiti med mašo kozarec vode... Mašo so slišali v celi Sloveniji v radiju. Veselo novo leto in srčne pozdrave!«

Stanko Premrl:

Orglarska šola v Ljubljani v letih 1877—1937.

(Dalje.)

Absolventi I. 1908.

173. Bozja Anton, rojen 17. januarja 1884 v Begunjah nad Cerknico, umrl v Ljubljani 28. julija 1931. Bil je pet in pol leta organist v Cerknici, potem v Ljubljani mnogoletni pevec na frančiškanskem koru.

174. Kovšca Kristijan, roj. 2. maja 1885 v Žapužah, župnija Šturje na Vipavskem, umrl 26. aprila 1922 v Šturjah, kjer je služboval kot organist. Pobralla ga je jetika.

175. Mohor Ciril, roj. 9. nov. 1887 v Šmartnem pri Kranju kot sin organista, je dovršil nižjo gimnazijo in nato v dveh letih orglarsko in združno šolo v Ljubljani. Nato se je vrnil k svojemu očetu Mihaelu, organistu v Kranju in prevzel zaradi očetove onemoglosti službo organista in pevovodje v ondotni mestni župni cerkvi. Opravlja jo še danes. Vsa leta po dovršeni orglarski šoli je sodeloval in sodeluje še vedno kot pevovodja pri bivšem »Izobraževalnem«, sedaj »Prosvetnem« društvu v Kranju. Kranjsko pevsko okrožje ga je izvolilo ob svoji ustanovitvi za svojega pevovodja, katero funkcijo opravlja še danes pri raznih izvencerkvenih pevskih nastopih. Kot honorarni učitelj petja na drž. gimnaziji v Kranju je poučeval to petje od l. 1923—1926. Od ustanovitve posojilnice v Kranju je uslužben tudi pri »Hranilnici in posojilnici v Kranju« že 30 let, sedaj kot ravnatelj.

176. Mrak Andrej, roj. 30. nov. 1881 v Drenovcu, župnija Bizeljsko, kot sin organista in cerkvenika, je služboval kot organist v Begunjah pri Cerknici, v Št. Janžu pri Mokronogu in na Savi pri Litiji. Padel je v svetovni vojni v Galiciji 11. maja 1915. Njegova soproga je poštna odpraviteljica v

Veliki Loki pri Trebnjem. Hči Branka je učiteljica v Vel. Gabru, sin Vladislav uslužbenec pri pošti na Jesenicah.

177. Novak Jernej, roj. 14. avg. 1886 v Knežaku na Krasu, umrl 15. jun. 1934 v Ljubljani. Po dovršeni orglarski šoli je obiskoval dve leti šolo Glasbene Matice in se pozneje izpopolnil še v New Yorku. Več časa je bil kapelnik pri National Band & Orchester Sheboygan, Leadville in Aurora. V Drnišu v Dalmaciji je bil organist in pevovodja 7 let. Potem je služboval pri Zadružni zvezi v Ljubljani kot revizor in se istočasno udeleževal tu in tam kot organist in pevovodja. Kot izboren pevec je pel v zboru Glasbene Matice. Nekoliko je tudi skladal ter zložil več samospevov s klavirjem ter nekaj del za salonski orkester

178. Pirnat Jernej, roj. 27. aprila 1885 v Vel. Poljanah pri Ribnici, umrl 14. avg. 1933 v Ljubljani. Še preden je vstopil v orglarsko šolo, je v domači cerkvi večkrat igral harmonij. Po dovršeni šoli je služboval kot organist dve leti v Št. Gotardu, nato obiskoval večerne tečaje na Zadružni šoli v Ljubljani ter orglal nekaj časa v Škočidolu na Koroškem. Potem je živel večinoma v Ljubljani kot pevec, deloma kot organist in uslužbenec pri mestni občini. Na frančiškanskem koru je pel 20 let, večkrat tudi v stolnici, eno leto pri opernem zboru, mnogo let pri raznih društvih. Orglal in vodil je petje v ženski bolnišnici; hodil orglat pa tudi v Presko in na Dobrovo. L. 1926 je sprejel službo organista in pevovodje pri škofijski cerkvi v Prizrenu v Srbiji, a se naslednje leto zaradi šibkega zdravja vrnil v Ljubljano. Zadnja leta je bil pevovodja pevskega društva »Bežigrad« in »Osmerke« na Ježici. V službo mestne občine sprejet l. 1928 je vršil krojaška dela in zlasti pogrebna garderobna dela. Pirnat je bil izboren pevec-basist in za pravo cerkveno glasbo resnično vnet glasbenik.

L. 1909.

179. Dodič Martin, roj. 9. nov. 1887 v Pregarju na Primorskem, je služboval kot organist pri sv. Kunigundi na Štajerskem in v Gorjah pri Bledu. Na to je bil uslužben pri deželni užitnini, pri finančni kontroli in sedaj pri sodišču v Novem mestu kot jetniški paznik. Hkrati opravlja službo organista in pevovodja v kapeli usmiljenih sester, ki pa imajo seveda samo harmonij.

180. Jevce Alojzij, roj. 1. jul. 1888 v Črni vasi pri Ljubljani, je orglal nekaj časa na Radovici, potem v Preserju do l. 1933. Od l. 1937 dalje službuje kot organist v Št. Jakobu ob Savi.

181. Jovan Vinko, roj. 16. jul. 1892 v Št. Vidu nad Ljubljano, je služboval kot organist na Dobrovi pri Ljubljani, v Tunich, Dol. Logatcu in sedaj v Boštanju. Je tudi nekoliko zlagal.

182. Seher Martin, roj. 6. novembra 1887 v Št. Janžu v Rožu, je služboval kot organist in čerkovnik na Mirni tri leta, nato začasno — dva dobra meseca — v domači župniji, v Št. Janžu v Rožu, potem tri leta in pol v Hodišah pri Celovcu. V vojnem času je bil zaposlen v tovarni železnine v Borovljah (od 1915 do 1920). Po nesrečnem plebiscitu se je izselil v Jugoslavijo ter dobil delo pri Trboveljski premogokopni družbi, ki ga je določila za rudnik v Rajhenburgu. Tu službuje kot pisarniški sluga.

183. Stazinski Anton, roj. 1. januarja 1890 v Metliki, je služboval kot organist v Železnikih. Padel je v svetovni vojni v Galiciji l. 1914. Bil je nadarjen glasbenik in izvrsten organist; zložil je tudi nekaj skladb.

184. Vozel Frančišek, roj. 29. novembra 1891 v Št. Lambertu, je bil organist v Radečah pri Zidanem mostu in v rojstnem kraju. V svetovni vojni je služil na ruski fronti kot četovodja. Po vojni je šel k orožnikom in je danes orožniški narednik v Ljubljani.

L. 1910.

185. Bohinec Anton, roj. 17. maja 1890 na Trati, službuje kot organist in cerkovnik v svojem rojstnem kraju ves čas do danes.

186. Fabjan Avguštin, roj. 5. avgusta 1892 v Stražišču pri Kranju, je služboval kot organist v Dolu pri Ljubljani, v Radovljici, v Hinjah in od l. 1934 v Višnji gori.

187. Grom Anton, roj. 18. maja 1894 na Rakitni, je služboval kot organist v Tržišču, od l. 1914 službuje v Št. Janžu na Dolenjskem.

188. Ivšič Alojzij, roj. 21. junija 1889 v Borštu, župnija Cerklje pri Krškem. Kot organist je služboval v Vel. Laščah. L. 1916 je odšel na rusko fronto in padel v vojski.

189. Krč Franc, roj. 7. novembra 1890 v Kokri, je bil organist na Raki nad eno leto in v Polhovem gradu. Tu je umrl na jetiki 20. maja 1915.

190. Zlobko Ivan, roj. 1. maja 1882 v Zupeči vasi pri Krškem, je bil organist v Tunicah, Skočidolu, Podgori pri Gorici, na Raki in sedaj že več let v Čatežu ob Savi.

191. Železnik Martin, roj. 18. nov. 1891 v Velikih Brusnicah pri Novem mestu, se je učil glasbe najprej privatno pri organistu Fr. Raku v Št. Petru pri Novem mestu in pri Ign. Hladniku, kapiteljskem organistu v Novem mestu. Po dovršeni orglarski šoli je služboval kot organist v Voloskem, na Vojskem nad Idrijo in v Trziču na Gorenjskem. Kot privatist je napravil izpit na meščanski šoli ter zrelostni in usposobljenostni izpit na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani. Sedaj službuje kot šolski upravitelj v Sorici nad Škofjo Loko. Železnik je zelo nadarjen in plodovit skladatelj, zlasti cerkvenih skladb. Izdal je v tisku 2 zbirki Marijinih pesmi, evharistične, 2 zbirki postnih, božične, mašne, adventne, dvojne blagoslovne, daritvene. Več njegovih skladb je izšlo v »C. Gl.«, »Pevcu« in drugod. V rokopisu ima starejše in novejše skladbe, med temi obsežne motete in daljše orgelske skladbe.

192. Bregant Mihael, roj. 23. septembra 1890 v Gorjah, je služboval kot organist pri Sv. Duhu nad Krškim, v Škocjanu pri Mokronogu in v Gorjah. Od l. 1926 živi v Poljšici pri Gorjah kot posestnik male domačije in poučuje petje pri gasilnem društvu.

L. 1911.

193. Košnjek Franc, roj. 1. decembra 1894 v Cerkljah pri Kranju, službuje ravnotam kot organist ves čas, kar je šolo dovršil.

194. Premrl Franc, roj. 12. junija 1884 v Vrhpolju pri Vipavi, je služboval kot organist v Vrhpolju, nato v Vipavi, zopet v Vrhpolju in je hodil od tam orglat tudi v Šturje in Ajdovščino. Od l. 1929 službuje kot organist in cerkovnik v Šmartnem pod Šmarno goro. Je tudi skladatelj.

195. Pucelj Alojzij, roj. 6. maja 1890 v Sodražici, je bil več let organist v Ribnici; zadnja leta orgla pri Novi Štifi.

196. Ravnik Anton, roj. 28. maja 1895 v Boh. Bistrici, je orglarsko šolo dovršil z odliko. Potem se je glasbeno še dalje izobraževal v Glasbeni Matici v Ljubljani. Udeležil se je svetovne vojne in bil 7 let na Ruskem ujetnik. Nato nadaljeval glasbene študije ter jih dovršil na praškem oziroma brnskem konservatoriju. Kot diplomiran pianist na praški mojsterski šoli je bil nastavljen l. 1926 kot profesor klavirja na konservatoriju v Ljubljani, kjer poučuje še sedaj. Je brat pianista in skladatelja prof. Janka Ravnika.

197. Raztresen Jakob, roj. 16. aprila 1891 na Vrhu sv. Treh Kraljev, je po končani šoli odšel v Ameriko.

198. Zabavnik France, roj. 26. okt. 1886 v Kosišah pri Kamniku, je služboval kot organist in cerkovnik na Igu, sedaj pa v Dolu pri Ljubljani.

199. Škrjanec Ivan, roj. 24. decembra 1892 v Trzinu, je služboval kot organist v Škocijanu pri Mokronogu in v Št. Jerneju; tu še danes. Opravljal je tudi razne druge službe.

200. Jeltnikar Franc, roj. 14. okt. 1893 na Jančem, umrl ravnotam 10. decembra 1936. Služboval je kot organist in cerkovnik na Jančem in v Štangi. Pobralla ga je jetika.

201. Jobst Anton, roj. 12. septembra 1894 na Brdu pri Šmohoru na Koroškem, službuje po odlično dovršeni orglarski šoli ves čas kot organist v Žireh, sedaj že 25 let. Poleg tega je bil več let tajnik pri čevljarški zadrugi in vodil lastno menjalnico. 15 let opravlja tajniško mesto pri hranilnici. Je prvovrsten organist in pevovodja ter priznan skladatelj cerkvenih in svetnih skladb. Izdal je v tisku: 6 cerkvenih pesmi, 2 zbirki postnih, Marijine, 2 zbirki mašnih, Lavretanske litanije, 3 nagrobnice in druge. Več skladb je izšlo v »C. Gl.«, »Pevcu« in drugod.

202. Marolt Franc, roj. 18. febr. 1893 v Škocijanu pri Turjaku, je orglal najprej v domači župni cerkvi, od l. 1919 pa je organist trnovske župne cerkve v Ljubljani in član opernega pevskega zbora. Izdal je nekaj zbirk svojih cerkvenih skladb.

203. Tinta Andrej, roj. 21. nov. 1894 v Desklah na Primorskem, je bil tajnik in pevovodja v Solkanu. Ali danes še, nam ni znano.

204. Zavrl Ignacij, roj. 15. julija 1889 na Hudih Ravnéh, župnija Dole pri Litiji, je organist in cerkovnik v svoji rojstni župniji.

Srečko Kopore:

Analiza in sredstva nove glasbene gradbe.

(Nadaljevanje.)

III. Veliki takti (dvojni takti dvodelne ureditve, 4 zvočnice. Veliki takti trodelne ureditve, na primer s 6 zvočnicami se v glasbeni praksi ne uporabljajo).

1. Daktilski ritem: $\overline{\text{oo}} \overline{\text{oo}} \mid \overline{\text{oo}} \overline{\text{oo}} \mid \overline{\text{oo}} \overline{\text{oo}} \mid \overline{\text{oo}} \overline{\text{oo}} \mid =$


a) Osnovna oblika $\frac{4}{8}$ (♩)

b) Razdelitev v krajšino 

c) Trijole 

č) Trijolični takt ($\frac{3}{8}, \frac{3}{4}, \frac{3}{2}$) 
 $= 4 \times 2 \times 3$

2. Veliki takt ionskega ritma ni praktično izvedljiv.

3. Trohejski ritem:

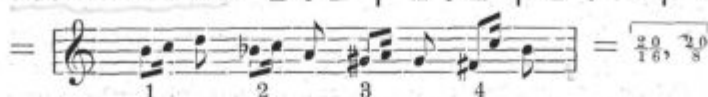


a) Osnovna oblika $\frac{1}{6}$ (♩)

b) Razdelitev v krajšino



4. Peonski ritem: ♩ - | ♩ - | ♩ - | ♩ - | =



a) Osnovna oblika $\frac{3}{8}$ (♩)

b) Razdelitev v krajšino

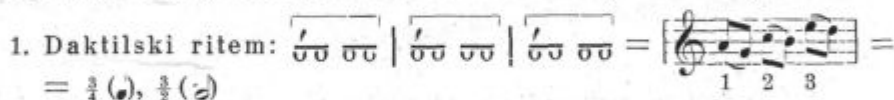


K nepravilnim taktnim načinom prištevamo takte, ki imajo po dve enaki zvočnici, od teh pride za glasbeno prakso v poštev le dvoje oblik: petdelna in sedemdelna.

Zveza ionske zvočnice, ki je zložena iz treh dolžin, dá z zvezo spondeja petdelni ali hemiolski taktni način. Seveda ne smemo zamenjati ta taktov način s peonskim ritmom, kajti pri peonskem ritmu pride petdelnost na poedino zvočnico, pri petdelnem taktu pa na dve zvočnici, torej na ves taktov obseg.

Sedemdelni taktov način je zložen iz treh neenakih zvočnic ter je v glasbi razmeroma redek pojav. Večkrat je napačno notiran.

Normalni takti (normalni takti trodelne ureditve, 3 zvočnice)



a) Osnovna oblika $\frac{3}{4}$ (♩)

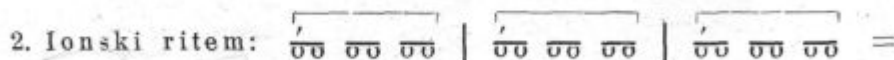
b) Razdelitev v krajšino



c) Trijole

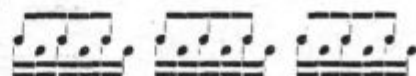


č) Trijolični takt $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{8}$

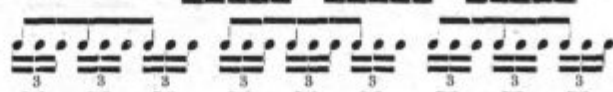


a) Osnovna oblika $\frac{3}{8}$ (♩)

b) Razdelitev v krajšino



c) Trijole

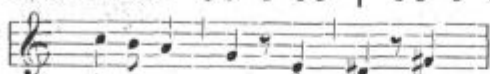


č) Trijolični takt $\frac{3}{8}$  = $3 \times 3 \times 3$

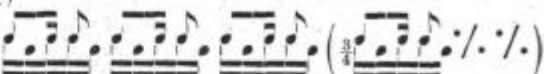
3. Trohejski ritem: $\underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} \mid \underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} \mid \underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} =$  = $\frac{9}{16} (\text{♩}), \frac{9}{8} (\text{♩})$
1 2 3

a) Osnovna oblika $\frac{9}{16} (\text{♩})$

b) Razdelitev v krajšino 

4. Peonski ritem $\underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} \mid \underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} \mid \underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} \mid =$  = $\frac{15}{16}, \frac{15}{8}$
1

a) Osnovna oblika $\frac{15}{8} (\text{♩})$

b) Razdelitev v krajšino 

Sestava 3 + 2 v petdelnem taktne načinu je pravilnejša, vendar imamo tudi primere s sestavo 2 + 3 (Čajkovsky, VI. simfonija, II. stavek). V sedemdelnem taktne načinu je sestava 4 + 3 pravilnejša, kot pa sestava 3 + 4.

Če pregledamo glavno razdelitev in razvojni princip vseh taktne načinov vidimo sledečo tabelo:

a) Pravilni taktne način dvo- in trodelni, zloženi iz enakih zvočnic,

b) Nepravilni taktne način pet- in sedemdelni, zloženi iz neenakih zvočnic.

Zanimiv opis o nepravilnih taktne načinih daje J. Bas (Trattato di forma musicale, pag. 14, § 8 Battute non strettamente simetriche) tam pravi: »Ti takti so zloženi iz skupin 2 + 3 dvo- ali trodelnih navadnih taktne načinov in obstoje tako, da je lahka doba zložena iz 2 taktne načinov, težka doba pa iz 3 taktne načinov ali narobe. Na ta način dobimo ne strogo simetrične (nepravilne, hemiolske) taktne načine: $5 = 3 + 2 = 2 + 3$.

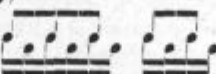
Neenaka vrednost obeh polovic (težka in lahka doba, čeravno se J. Bas tega izraza izrečno izogiba [slancio-riposo*], to pa iz razloga, ki ga navaja v opombi [1] stran 6.), daje takemu taktne načinu poseben značaj, neke vrste nesamostojnega ravnotežja, ki ga pouzroče isti razlogi kot v ritmu.«

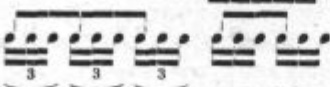
Ionsko-daktilski ritem (dve neenake zvočnice) $\underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} \mid \underline{\text{♩}} \text{ } \text{♩} \mid$



Petdelni taktne način:

a) Osnovna oblika: $\frac{5}{8} (\text{♩})$

b) Razdelitev v krajšino: 

c) Trijole: 

č) Trijolični takt: $\frac{5}{8}, \frac{15}{8}$  = 5×3

* battere a levare.

Iz odbora Cecilijinega društva v Ljubljani.

Dne 22. sept. se je vršila redna odborova seja, katere so se udeležili: Dr. Dolinar, Janežič, Premrl, Steska in Tomc. Najprej je poročal msgr. Premrl kot ravnatelj orglarske šole: Preteklo šolsko leto je bilo zaključeno dne 28. junija. Šolo so dovršili 4 gojenci: eden iz III. letnika, trije pa iz II. letnika. Ostali učni uspehi so bili prav dobri in dobri; razen dveh učencev, ki sta imela ponavljalni izpit iz koral, so dobili vsi izpričevala usposobljenosti za višje letnike. Učenci so ustanovili preteklo šolsko leto poseben moški zbor, ki je pod vodstvom stolnega dekana dr. Kimovca večkrat pel v maju pri šmarnicah, kakor tudi v mesecu juniju na posebnem izletu na Zaplazu. V maju je bil tudi šolski izlet k Sv. Joštu nad Kranjem. — Za šolsko leto 1937/38 se je priglasilo okrog 40 novih gojencev, toda pri sprejemnem izpitu dne 30. junija je bilo sprejetih le 12 in potem še dva ter ima šola sedaj skupno 28 učencev. Učiteljski zbor je ostal isti izvzemši g. Voduška, ki ga je nadomestil prof. Lipovšek.¹ Šola bo morala misliti na nabavo novega harmonija in klavirja, ker sta od sedanjih dva že zelo slaba in obrabljena. Pnevmatične orgle v šoli so še dobre; druge, ki so postavljene v Alojzijeviški kapeli, pa so le bolj za silo. S prispevki za orglarsko šolo je v zaostanku še okrog 38 cerkva z zneskom približno 4000 din. Ker ni upati, da bo vsota kmalu plačana in da bo mogoče nabaviti šoli nov klavir, sklene odbor naprositi za podporo razne javne in zasebne denarne zavode, ki so tudi že doslej radi priskočili društvu na pomoč, kadar je bilo v stiski.

V drugem delu seje je bil razgovor o proslavi 100-letnice Foersterjevega rojstva, ki bo združena hkrati s proslavo 60-letnice obstoja Cecilijinega društva. Predsednik je poročal, da je bil slednjič vendarle sklenjen tudi z Glasbeno Matico dogovor glede skupne proslave Foersterjevega jubileja. Razpored svečanosti je bil objavljen že v zadnji številki Cerkv. Gl. med raznimi vestmi. Odbor je določil nato še nekatere podrobnosti glede praznovanja društvene 60-letnice, predvsem glede razdelitve govorov odnosno poročil odbor-nikov. Za slavnostno mašo, pri kateri se bo izvajala Foersterjeva »Missa Quilisma«, bo predsednik društva naprosil g. kanonika Šiško, za slavnostni govor o Foersterju na občnem zboru pa odbornika g. Puša.² S tem je bil dnevni red izčrpan in seja zaključena.

Organistovske zadeve.

ŠE NEKAJ O ORGANISTOVSKIH SLUŽBAH!

Veliko se je že govorilo in pisalo o ureditvi službenih in gmotnih razmerah slovenskih organistov, tu in tam že tudi kaj ukrenilo, toda zelo veliko je še neurejenega. Prav zanimive reči se slišijo n. pr. o priliki občnih zborov. Veliko tudi povejo oglasi, s katerimi se iščejo organisti. Imam posebno veselje, da vsak oglas jasno preberem, ker v njem lahko marsikaj najdem.

V osvetlitev razmer hočem tu navesti nekaj primerov.

1. Razpisuje se služba cerkvenika in organista. Plača nekaj bernje in štolnine. Samec ima prednost. Nastop takoj!

Ta oglas nam veliko pove. Prvič je pisano cerkvenik najprej in šele potem organist. To znači, da se še vedno najdejo službodajalci, ki poudarjajo, da je glavni poklic cerkvenik. To pa zato, ker mislijo, da ne bo treba organista prijaviti Pokojninskemu zavodu. Seveda to ne drži več. Glede plače ne

¹ G. prof. Lipovšek je medtem časom odpovedal radi prezaposlenosti drugod in bo gospa Zora Šonc letos poučevala klavir vse učence.

² Namesto g. Puša je bil pozneje naprošen za govor g. prof. Tomc.

pove nič gotovega. Gotovo je zelo slaba, zato ima »samec« (ne samica) prednost. Mi bi rekli »samičen«! Nastop takoj! Ker ga nimajo in nobenega dolgo imeli ne bodo.

2. Odda se služba organista, cerkvenika, grobokopa, mrliškega in mesooglednika. Želi se rokodelca.

Ta je tudi zanimiv. Toraj bo moral opravljati 5 služb, zraven pa še mora biti rokodelca, ker mu vseh pet ne bo neslo toliko, da bi se preživiljal.

3. Služba organista in mežnarja se odda. Dohodki so pičli. Stanovanja tudi ni!

No, ta se mi še najbolj dopade. Je vsaj odkritosrčen. Seve, tega pa nihče ne pove, kako naj revež potem živi.

4. Odda se služba mežnarja. Takšni, ki znajo orglati, imajo prednost.

Svojim očem skoro nisem verjel, ko sem čital ta oglas. Pa je bilo res.

Za danes te štiri slučaje. Imam jih še več. Te navajam, da se vidi, kakšne so še ponekod razmere in kako je za organista preskrbljeno ter kako pojmujejo njegovo delo. Iz razumljivih razlogov sem imena krajev zamolčal. To je itak postransko. Kako potem v takih razmerah cerkvena glasba uspeva, si vsak lahko misli! Veliko je še dela; kdo ga bo izvršil? Zato, vsi v organizacijo!

Frane Klančnik, organist v pok.

Seja Društva organistov v Ljubljani se je vršila 20. oktobra. Na njej sta bila v društvo sprejeta dva nova člana: Bernot Alojzij, organist na Sv. Gori pri Litiji, in Koželj Janko, organist v Horjulu. Ena pred kratkim podeljena podpora se odobri. Ker še mnogo članov dolguje društveno članarino in za vdovski sklad, bo društvo v novembru poslalo vsem dolžnikom tiskane opomine s položnico. Malo članarino 20 din letno in 10 din v vdovski sklad treba da vsi člani točno in redno plačujejo; kajti le v tem slučaju more društvo podpirati svoje podpore potrebne člane. Vsi, ki so v društvu, naj se zavedajo, da: tisti, ki gmotno dobro stoje, pomagajo s članarino revnejšim tovarišem; tisti pa, ki gmotno težko izhajajo, pomagajo s članarino sebi samim. Kdor ne bo do konca leta poravnal članarine vsaj za l. 1936, ga bo društvo izbrisalo. Občni zbor Zveze slovenskih organistov se bo vršil 9. novembra v Ljubljani.

Koncertna poročila.

I. Koncerti v Ljubljani. 21. julija se je vršil simfonični koncert največjega dijaškega orkestra iz Amerike. Imel je velik uspeh. — 10. septembra je koncertirala operna in koncertna pevka Pavla Bergotova, ki je pela pesmi in operne arije. Na klavirju jo je spremljal Darko Zupanič. Njun uspeh ni bil popoln. — Na žalni svečanosti ob smrti predsednika Osvoboditelja Tomaža G. Masaryka je godalni orkester ljubljanske Filharmonije pod vodstvom opernega ravnatelja M. Poliča izvajal Sukovo Meditacijo na koral sv. Vavla in Češkoslovaško himno, iz Dvořakovega »Stabat Mater« sta izvajala duet ga. Ksenija Vidalova in g. Sl. Banovec, alt-solo pa ga. Bernot-Golobova. — Ciril-Metodov zbor iz Zagreba (grško-katoliški stolni pevski zbor) je priredil 11. oktobra velik duhovni koncert staroslovenskih cerkvenih pesmi. Pevski zbor, ki se je od svojega zadnjega nastopa v Ljubljani pevsko-tehnično visoko dvignil, je izvajal pod vodstvom svojega prvega dirigenta in društvenega artističnega vodja prof. Borisa Komarevskega izbrane staroslovenske skladbe iz ruske, bolgarske, srbske in hrvatske glasbene literature. Zastopani so bili Rusi: Čajkovski, Arhangeljski, Grečninov, Rahmaninov, Kastalski, Česnokov, Bortnjanski; od južnih slovanskih pa: Danev, Odak, Konjovič, Ivšič in Kolarič. Izvajane skladbe so visoke glasbene vrednosti; posebno globok in umirjen duhovni izraz spričujejo ruske, med tem ko ostale prinašajo večinoma tudi poteze domače duhovne pesmi. Izvajanje je bilo vsekakor dovršeno, in

podano z doživetjem. Zbor je umetniško discipliniran, strnjen, glasovno izenačen, prožen; skratka: zares vzoren in imponujoč. Žal, da je bil obisk tega sijajnega koncerta vsled istočasno v operi danega baleta Mlakarjev le pičlo obiskan. — 15. oktobra je bil poslovilni koncert operne pevke gospe Zlate Gjungenac. S spremljanjem orkestra Slovenske Filharmonije in pod taktirko opernega kapelnika Nika Štritofa je odpela vrsto slovenskih samospevov in niz opernih arij. Škoda, da ta odlična umetnica odhaja iz Ljubljane. Hvala ji za vse njene nastope in obilo uspehov na njenem novem mestu v Belgradu!

II. Koncerti drugod. V juliju se je vršil v Žužemberku koncert pevskih zborov žužemberške dekanije, v Kranju pa pevski koncert kranjskega prosvetnega okrožja. — V avgustu sta se vršila dva koncerta pevovodij: na Jesenicah in v Radovljici. Izvajali so Foersterjeve skladbe. — Trboveljski slavčki so v avgustu nastopili na Bledu, v oktobru pa v Celju. — 9. septembra se je v Ptujju vršil orgelski koncert fr. Kanižija Friceljna iz Kamnika. Sodeloval je baritonist Tone Petrovčič. — 8. oktobra so v mariborski frančiškanski cerkvi koncertirali violinistka gospa Brandlova, organist Blaž Arnič in pevsko društvo »Jadranc«. — Velika pevska prireditelja se je vršila začetkom oktobra v Škoficah na Koroškem. Nastopili so posamezni pevski zbori in skupen zbor 70 pevcev pod vodstvom Toneta Nagele. St. Premrl.

Dopisi.

Gorica. Ni mi ljubo grajati, pa moram, če hočem učiti in učiti želim kakor je mene učilo nad sedemdesetletno ukvarjanje z zvonovi in čitanje zvonoslovstvenih knjig. Pred kratkim je objavil Glasbenik moj dopis o bivšem zvonilu pri D. M. v Polju. Izbral sem to zvonilo, da sem na njem pokazal, kako ne smejo biti zvonovi razporejeni po glasovih. Če je bila ta neposrečena razporedba odpustljiva v času, ko je naše zvonoslovstvo še trdno spalo, ni pa odpustljiva zdaj, ko imamo že precej napisanega o glasovni dispoziciji v zvonilih. Če se kdo čuti vzvišenega nad tem, zakaj ne dokaže, da ima le on prav in da se svetovni zvonoslovci motijo. *Difficile est satyram non scribere.*

Čital sem v Slovincu dopis iz Toplice pri Novem mestu o dohodu treh novih zvonov, četrty — menda veliki od prej — je ostal v zvoniku. Torej odslej zvonilo dveh livov. Težka naloga za zvonarja! Če se mu je glasovno posrečila čista uglasba novih s prejšnjim, potem morata zvonar in naročnik zahvaliti Boga, kajti — piše »Zvonoznanstvo« — nobeno glasbilo ni tako trmasto in muhasto kot zvon. Ni redek dogodek, da prihajajo zvonovi razmeroma natančno enako oblikovani, istega vliiva, iz iste livne jame povsem različni v moči, znaku in barvi. To je prvo posebno svojstvo zvona, katero glasbeniku (nestrokovnjaku) niti na um ne pride.

Dopisnik piše, da imajo zvonovi glasove c, g, a, h (prav: c¹, g¹, a¹, h¹), torej primo, kvinto, seksto, septimo diatonične enočrtane lestvice. Če sem v bivšem poljskem zvonilu med večjima zvonovoma grajal kvarto kot prevelik interval za zvonove, kaj naj rečem tu o kvinti! Sodeč po težnem sistemu bivšega Samasse, menim, da tehta zvon c¹ blizu 1900 kg, g¹ okoli 500 kg, a¹ 400 kg, h¹ 300 kg. Torej razlika med novimi zvonovi po 100 kg, med c¹ in g¹ pa 400 kg. Zdaj pomislimo, kako izginjajoča je težna razlika med strunami teh glasov na klavirju, kako zelo zvočno izenačeni so klavirski toni, potem je gola lahkotnost, ako kaj takega pričakujemo v zvočnem razmerju zvonov. Kdor strogo zahteva zvočno enakost tonov v orgelskem registru, ta pač ne more kar tako preiti to zahtevo, snujoč dispozicijo glasov v zvonilu, kjer gre za cele kvintale v razliki tež. Tu se pač mora uvaževati, kar piše »Zvonoznanstvo«: Na poti iz nižine v višino izgublja zvok od teže do teže na temni polnosti in okroglosti, postaja svetlejši, ostrejši in tanjši. Čim manj se to naravno tanjšanje na mnogoglasnem zvonilu opazuje, tem bolj je zvočno izenačeno. To izenačenje je torej nekaj ideal, ki se mu moramo bližati pri sestavi zvonil.

Zvon sam nas uči, kako imamo sestavljati zvonila, on je pač najbolj upravičen učitelj. Ponuja nam v zgled svoje postranske (delne, alikvotne) tone, katere vzbujajo udarni ton. Ti so: spodnja oktava, glavni ton (v dobrem zvonu soglasen z udarnim tonom), mala terca, zgornja kvinta, zgornja oktava, decima. Spodnje tri sliši izvežbano uho že, ko zvon zvoni, še bolje, ko udarni ton utihne, in tvorijo brenčanje. Zato se imenujejo odkriti, višji trije pa pokriti (latentni) harmonijski toni. »Zvono-znanstvo« piše: V nobenem glasbilu ne nastopa nadkrilna terca tako krepko kot v zvonu. Ona preglasuje v prav majhnih zvonovih (nad d^2), v ročnih in urnih zvončkih celo udarni glas, tako da jo stem celo glasbenikovo uho zamenjuje. Terca je tudi našemu ljudstvu zelo priljubljena, to priča »sekundiranje« v narodnih pesmih.

In udarne terce v topliškem zvonilu ni. To je glavni nedostatek tega zvonila. Jaz bi ne bil tega soglasja nasvetoval. Popraviti se da ta dispozicija, če se bi dal h^1 preliti v e^1 in seveda dokupiti kakih 6 kvintalov bronu. Tako bi imeli $e^1 - e^1 - g^1 - a^1$ (Salve Regina — motiv) in $e^1 - g^1 - a^1$ (Te Deum — motiv). Ivan Mercina.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Matija Tomc: **Preludiji II.** Za orgle. Samozaložba. Ljubljana 1937. Cena 38 din. Dobijo se pri skladatelju v št. Vidu nad Ljubljano. — Kmalu za prvim zvezkom Tomčevih orgelskih preludijev smo dobili njegov že napovedani drugi zvezek, ki prinaša prav tako kakor prvi 46 preludijev oziroma raznovrstnih orgelskih skladb. Z modulacijami skladatelj tu ne nadaljuje, ker namerava izdati o moduliranju posebno razpravo. Z isto ugodno oceno, kakor sem pohvalil in priporočil njegovo prvo orgelsko zbirko, morem označiti in priporočati tudi to drugo, ki jo istotako odlikuje zdrava, krepka in res bogata invencija, skrbna tematična izvedba in marsikatera izvirne, nove poteze v harmoničnem, modulacijskem in kontrapunktičnem pogledu. Skladbe v tej zbirki se gibljejo v tonovskih načinih od C-dura in a-mola po kvintnem krogu navzdol čez F-, B-, Es-, As- in Des-dur ter d-, g-, c-, f- in b-mol. Večina skladb je srednje dolgosti; nekaj pa jih je široko izpeljanih; med njimi predvsem uvod in fuga na temo »Ite missa est« in fuga v Es-duru (štev. 35), ki bi jo po pravici imenoval kromatično. Ta odlično zložena fuga na 6 taktovno temo obsega 5 strani in jo moremo vzporediti — kar se tiče njene obsežnosti in glasbeno dosledne izdelave — s skladateljevo samostojno izdano fugo v E-duru. Izvrstna je tudi fuga na »Ite missa est«, dasi dosti krajša; uvaža jo deloma harmonično poln in ritmično živahen preludij. Fugirano obdelane krajše in daljše skladbe so tudi sledeče: štev. 2, 3, 5, 6, deloma 10, potem 15, 18, 19, 21, 28, 32, 36 (invencija) 38 in 42. Strogo štiriglasni preludiji se menjavajo s triglasnimi, pa zopet z mnogoglasnimi, poliodnimi. Izrazito krepki, mogočni z iskreno nežnimi, ljubko pevnimi. Krasen, oblikovno točno opredeljen je preludij v F-duru št. 12. In za njim še mnogi drugi, n. pr. da imenujem samo nekatere: štev. 14 (na pedalnem tonu), 16, harmonično profinjena 21 in 22, gladki in jasni 23, kratki, enotno posrečeni 25, resnobni, deloma prijazni tridelni 26, pa zopet ljubko trpki triglasni 27, Grave, v sredi punktirano poživljeni 29, pesemsko zgrajeni, pristrčni 30, zelo lepi 33 (pri tem se mora des četrtega takta od konca nazaj razvezati vendarle v c in naj se pavza črta), mični Amabile štev. 37, oblikovno simetrični Lento cantabile štev. 39, izredno lepi, do zadnje note izglajeni trio »Cantabile« štev. 41 ter energični, s triolami zgibani Energico štev. 44. Preludiji so deloma pisani diatonično, pretežno pa kromatično. In ravno močno uporabljano kromatiko — in to ne samo semtertje po nekaj poltonov, temveč cele kromatične škale in istočasno nastopanje kromatike v več glasovih — smatram za posebno značilnost teh Tomčevih orgelskih skladb. Istočasni nastopi alteriranih, zvišanih in znižanih tonov, nepripravljeni nastopi bolečih, brezobzirnih disonanc niso v teh skladbah nikaka redkost. Vendar gre vse svojo nakazano pot, sledeč nujnim zakonom tematike odnosno kontrapunkta. Nekatere alteracije bi podpisani drugače podal, ker se mi zde harmonično razumljivejše, n. pr. v štev. 10 v četrtem taktu v basu d e s

namesto cis, ali v štev. 35, v šestem taktu stran 25 a s namesto gis; možne so pa tudi kot jih piše Tome. Tudi frazijski loki, kot jih ima ta zbirka samo pri štev. 13 in deloma pri štev. 27, a jih skladatelj sicer ne uporablja, bi v marsikateri skladbi bili umestni, ker mnogim za pravilno razčlenjenje skladb brezdvomno potrebni. — Tomčeve preludije II. našim organistom kar najtopleje priporočam. St. Premrl.

»**Kruhek spi**«. Na besedilo Fr. Sal. Finžgarja uglasbil Matija Tome. Št. Vid nad Ljubljano 1936. Samozaložba. — Ta skladba je zložena kot dramatičen prizor za alt-solo in otroški zbor. Preprosta, a globoko zajeta stvar bodisi po besedilu, bodisi po glasbi. Spremljanje je akordno, resnobno, učinkovito. Cena 8 din. Dobi se pri skladatelju. Zelo priporočam. St. P.

»**Spavajte v Bognu, junaki**«. Harm. Danilo Cerar. Preprost, a melodično in harmonično izrazit moški zbor, namenjen padlim vojakom. V zadnjem taktu predzadnjega sistema na drugi strani skladbe naj v II. tenoru ostane ces tudi pri šestnajtinki. St. P.

Breda Šček: **V mladih dneh**. 20 štajerskih narodnih pesmi za mešani in moški zbor. Pesmi je zapel g. Rupnik Alojz, posestnik na Mlačah pri Ločah. Loče, 1937. Cena din 20.—. Prireditelj teh narodnih pesmi je preprosta, pa vendar ponekod še dosti mikavna, drugod zopet nekoliko pomanjkljiva. N. pr. v drugi pesmi so štirje fisi v basih v tretjem taktu drugega sistema preveč okorni, ko že imitacija tenorskega motiva zahteva v basih na tretjem mahu g. Pri 3., 8. in 16. pesmi je treba pavze večinoma izpolniti s petjem, tako da prično pri tretji pesmi vsi z g, pri osmi s spodnjim d, v sredi naj poje tudi bas, ker sicer nimamo nobenega pravega besedila — zlasti pri 3. kitici. Pri 16. naj prično zopet vsi obakrat v začetku in v 4. taktu ter pri koncu pesmi; srednji del — imitatorično obdelan — je dober. Zveza trizvokov g h d in a c e pri koncu 4. pesmi je napačna; takih »prostosti« si še večji mojstri ne dovolijo, najmanj v tako preprosti pesmi, kot je prav ta. Postopi v isti smeri čez oktavo, kakor n. pr. v 10. pesmi: septimni postop navzgor: a g v drugem sistemu in potem še v kvinti navzgor v d niso posebno priporočljivi. Ta pesem je sploh nekoliko visoko prirejena; morda bi kazalo vzeti jo raje v C. Končno omenjam še to, da *decrecendo* pri sklepu pesmi ne sme postati pravilo, šablona. Pri marsikateri teh pesmi bo primerno *decrecendo* pri koncu spremeniti v *crescendo*. St. P.

Anton Grum: **Slovenska maša** v čast sv. Antonu Padovanskemu za mešani zbor. Odobril škofijski ordinariat v Ljubljani dne 26. sept. 1933 štev. 3805. Izdal in opalografiral Roman Pahor, Ljubljana (Zapuže). Grumova Slovenska maša je skladba boljše vrste. Odlikuje jo krepak in živahen a dostojen izraz ter tematično dosledno izpeljan stavek. Slog, kakor ga srečamo v tej maši, zlasti v Slavi in Veri, močno sliči dr. Kimovčevemu. »Blagoslovljen« je melodiozen, čuvstven, a se bo v precej zmerni brzini kot je naznačena — lahko ugodno in blažilno podal. Maša je zložena na besedilo, predstavljeno v celoti iz liturgičnega latinskega. Pri slovesnih mašah se ne bo smela izvajati; pri tihih mašah bo pa za nekatere dele premalo časa: v tem pogledu je manj praktična. Jako dobrodošla pa bo za izredne prilike. Mašo boljšim korom toplo priporočam. St. P.

Srečko Koporec: **Suita za klavir**. Edition Sadlo, Praha, 1937. Skladba je trodelna, posamezni stavki so naslovljeni: Rondo-Giga-Fuga ricercata. Iz starih suit so podvzeti samo naslovi in deloma oblika, slog sam je pa skrajno moderen. Za presojo in razumevanje skladbe veljajo isti vidiki in načela, ki sem jih navedel v prejšnji številki C. Gl. v oceni treh mešanih zborov istega skladatelja, le da gre skladatelj tukaj še veliko dalje, ker pač piše za instrument. V splošnem se zdi slog vendar nekoliko prenasiten, ritem neumirjen, kar vpliva utrudljivo na poslušavca, ker skozi celo skladbo skoraj nima mirne točke, na katero bi se oprl in se duševno odpočil. Po večkratnem izvajanju in poslušanju skladbe se ta moment morda ne bi toliko uveljavil. M. Tome.

Razne vesti.

† Župnik Jožef Ferjančič. 24. septembra je umrl v Ameriki v Toweru Minn. č. g. vpokojeni župnik Jožef Ferjančič, brat g. kanonika-skladatelja Frana Ferjančiča. Rojen je bil na Gočah 20. dec. 1864. v velespoštovani, stari rodbini. Kot odličen dijak je bil sprejet v ljubljansko »Alojzijevišče«, kjer se je pod Foersterjevim vodstvom temeljito izobrazil v petju in glasbi. Igral je prav dobro klavir in tudi gosli. Bil je izvrsten drug basist. Iz ljubljanskega bogoslovja je vstopil v družbo lazaristov ter je v Gradcu nadaljeval bogoslovne studije in je potem neumorno deloval kot misijonar v Gradcu, v Ljubljani in na mnogih misijonih. Potem je prestopil med svetno duhovščino in deloval v svojem rojstnem kraju z velikim uspehom dve leti in pol. Vsled razmer je šel potem v Ameriko. Kot misijonar in dušni pastir se je za duše popolnoma žrtvoval in se zato z glasbo ni dosti več ukvarjal. 4. oktobra so mu pevci, o priliki zadušnice zanj, zapeli v spomin staro in lepo »Nad zvezdami« ter dve nagrobnici njegovega brata g. kanonika in sicer »Naj v pokoju« in našo najlepšo nagrobno: »Z Bogom, brat predragi,« katero besedilo je zložil pokojnik. Pokojnik je zložil tudi pesem v čast sv. Andreju, farnemu patronu na Gočah, njegov brat g. Fran pa krasen napev za moški zbor. Pesniško žilico je pokojnik podedoval po svoji blagi, duhoviti materi, ki mu je pisala pisma v verzih, in on ji je odgovarjal tudi v pesniški obliki. — Velespoštovani rodbini, in še zlasti g. kanoniku, neumornemu sotrudniku »Cerkv. Glasbenika« izražamo globoko sožalje.

Al. Kralj.

Dne 25. sept. je obhajal upokojeni mestni učitelj Frane Trost svojo osemdesetletnico. Rodil se je 25. sept. 1857 v Benetkah, po izbruhu vojske 1859 pa je bežal s starši v njihov rojstni kraj Vipavo. V šolo je hodil najprej ondi, pozneje dokončal v Ljubljani realko, prestopil v 4. letnik učiteljskega in tudi tu opravil maturo s prav dobrim uspehom. Služboval je v Ihanu, Vodica in Ljubljani. Ker je po materi, ki je bila učenka Gregorja Riharja in izvrstna klaviristka, podedoval glasbene darove, jih ni zanemarljivo, temveč je vseh 15 let v Vodica in več let v trnovski cerkvi v Ljubljani orgljal in vodil vse cerkveno petje. Slovenski glasbi je izvrstno vzgojil vse otroke: Anton je znani glasbeni pedagog in klavirski mojster na Dunaju, Ivan je violinist, koncertni mojster v ljubljanski operi, tudi Franc, učitelj, je dober violinist, Mirko pevovodja podružnice Gl. Mat. v Kočevju, hči Angela je profesorica na drž. konservatoriju v Ljubljani. Jubilantu čestitamo in želimo čilost duha in svežost telesa do skrajnih mej življenja.

Razni jubileji. Častni kanonik msgr. Mihael Arko, dekan in župnik v Idriji, cecilijanski prvoboritelj, je obhajal 19. oktobra osemdesetletnico svojega plodonosnega življenja. — 1. decembra bo 70 letnica novomeškega kanonika Frana Ferjančiča, našega najzvestejšega sotrudnika. — 60 letnico rojstva obhajajo letos naši skladatelji: Karlo Adamič, Anton Grum in dr. Fran Mlinar-Cigale. — 25 letnico organistovske službe na istem mestu obhajata: Anton Jobst v Zireh in Ivan Zdešar pri sv. Petru v Ljubljani. — Vsem našim zaslužnim jubilantom najiskreneje čestitamo.

Izšel je **Pogled na zgodovinski razvoj glasbene umetnosti** v obliki dveh broširanih zvezkov, tiskanih kot rokopis. Sestavil ga je Vilko Ukmar po predavanjih, ki jih ima na ljubljanskem konservatoriju. Knjiga obsega 267 strani. Naroča se pri ravnateljstvu konservatorija v Ljubljani. Cena 80 din. To prvo slovensko glasbeno zgodovino vsem glasbenikom in prijateljem glasbe prav toplo priporočamo.

Slovenski glasbeni življenjepisi »Emil Adamič«, spisal prof. Lucijan Marija Škerjanec, izide za obletnico skladateljeve smrti, dne 6. decembra 1937, in bo obsegal: 1. Uvod. 2. Skladateljevo življenje v 4 poglavjih: a) Mladost, b) Služba, c) Vojna leta, d) Zorenje. 3. Človek in značaj. 4. Delo. 5. Popoln seznam vseh Adamičevih tiskanih in rokopisnih skladb, ki ga je sestavil knjižničar Glasbene Matice Slavko Koželj. Knjiga bo obsegala okoli 240 strani, tiskana bo na najfinem papirju aer bo bogato ilustrirana. Cena knjigi bo 125 din, plačljivo tudi v petih obrokih.

V kratkem izidejo nove Avgust Cererjeve **božične pesmi** za soli, mešani zbor in orgle. Cena partituri bo 30 din, glasovi po 5 din. Pesmi priporočamo.

Prof. Matija Tome namerava izdati otroško spevoigro »**Rdeča kapica**« v zasedbi odraslih ali mladinskih vlog. Spremljava je klavirska. Na izdajo opozarjamo.

V ljubljanski operi so v začetku letošnje sezone po mnogih letih zopet izvajali popularno Kienzlovo opero »**Evangeljnik**«. Glavno vlogo je kot gost izvajal Josip Gostič, ki je letos nastavljen na zagrebški operi.

Umrli je v Mariboru 31. avgusta organist Ivan Gec. V Senožetah na Krasu je orgljal nad 30 let. Naj v miru počiva!

Za ravnatelja na letos ustanovljeni cerkveno-glasbeni šoli v Mariboru je od lavantinskega knezoškofijstva imenovan g. Janez Ev. Gašparič, mariborski stolni kapelnik.

P. Valerijan Landergott, župnik frančiškanske župnije v Mariboru, je obhajal 25. avgusta zlati redovni jubilej. V Marijini baziliki vodi pevski zbor že 40 let. K zlatemu jubileju mu čestitamo.

V ljubljanski operi so v tekoči sezoni izvajali balet »**Vrag na vasi**«, ki ga je glasbeno izdelal rektor zagrebške glasbene akademije Fran Lhotka, s plesne strani pa naša slovenska umetniška dvojica Pino in Pia Mlakar. Balet so izvajali trikrat z velikim uspehom.

G. Čedo Dugan, sin profesorja in stolnega organista zagrebškega, Frana Dugana, je napravil na zagrebški glasbeni akademiji diplomski izpit iz klavirja — šola prof. Stančiča — z odličnim uspehom. Čestitamo!

Izšla sta dva Josip Kendova moška zbora: »**Golobčka dva**« in »**V samostanu**«. Dobita se pri skladatelju, notarju na Brdu, p. Lukovica.

DAROVI ZA »CERKVENI GLASBENIK«.

G. Ivan Jane, duh. svetnik in župnik v pokoju v št. Vidu pri Vipavi: 20 lir; g. Alojzij Kralj, župnik na Gočah pri Vipavi: 40 din; po 20 din: g. Martin Gorše, župnik v Slavini pri Postojni, g. Anton Vilar, fotograf, Dol. Logatec; po 10 din: Župni urad v Stari Loki, g. Anton Uršič, organist v Trbovljah, g. Anton Tramte, organist in izdelovatelj harmonijev v Medvodah, g. Josip Brečko, regens chori v Osijeku, g. Rudolf Vahčič, kaplan pri Sv. Juriju ob Ščavnici, g. Franc Vavpetič, župnik v Senčurju pri Kranju in g. Lojze Žitko, kaplan istotam. Vsem p. n. darovalcem se najlepše zahvaljujemo in Bog vsem obilno povrni!

NAŠE PRILOGE.

Današnja glasbena priloga v obsegu štirih strani prinaša mešani zbor »**Sv. Nikolaj**«, zložila Breda Šček-Orel, in dve božični pesmi za mešani zbor z orglami iz glasbene zapuščine † p. Hugolina Sattnerja. Posamezni izvodi po 1 din. — Ob tej priliki vabimo zopet na letoletno naročbo po več izvodov glasbene priloge, ki jo nudimo po 9 din izvod.

LISTNICA UPRAVE.

Vse tiste naročnike, ki smo jih radi poravnave naročnine tekom leta vsaj dvakrat terjali, pa se še niso odzvali, sedaj v zadnji letošnji številki še enkrat pozivamo, naj nam naročnino takoj nakažejo. Položnico gotovo imajo. Kdor bi je pa ne imel, naj nam sporoči in mu jo bomo radi poslali. — Položnice za poravnavo naročnine za l. 1938 bomo listu priložili v prihodnji številki.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za inozemstvo protivrednost 60 Din letno. Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.